

ENAJSTI ZBOR JSZ PRED VELIKIMI NALOGAMI

**NAŠE USTANOVE OHRANJENE
VZLIC VSAKOJAKIM OVIRAM**

**Razsodnost delegatov jamstvo, da bodo
razprave in sklepi konstruktivni**

**Težke posledice, ki jih je kriza povzročila klubom
JSZ in delavskim kulturnim društvom**

DELEGATI in drugi člani XI. rednega zbora JSZ in Prosvetne matice, ki se zberejo v petek 3. julija ob 9. zjutraj v dvorani Sokol Havlicek, 2619 S. Lawndale Ave. v Chicagu, imajo pred seboj velike, težavne naloge. Kriza, ki je silovito udarila naše javno življenje v naselbinah, je še tu in neumorno vztraja pri svojem demoralizacijskem delu. Škodovalec ni samo podpornim organizacijam, ampak na svoj način posebno klubom Jugoslovanske socialistične zveze in kulturnim organizacijam ter njih udeleževanju. Mnogo klubov je prenehalo, ker so se člani vsled brezposelnosti razšli vse križem, nekateri pa so razpadli, ker so člani obupali nad vsem in se potopili v brezbriznost. Ostali drže prapor socialistične delavske akcije naprej pokonci in nadaljujejo z delom, v katerega verujejo in ga smatrajo za svojo dolžnost.

NAŠI USPEHI VZLIC KRIZI

Zasluga teh je, da smo si vzlic skoro že sedemletni gospodarski paniki in krizi Jugoslovanske socialistične zveze ohranili, pojačali Prosvetno matico, obvarovali vse tri naše publikacije (Proletarca, Ameriški druž. koledar in Majski Glas) in da naše aktivnosti na političnem in kulturnem polju v naselbinah ne prenehajo. Slovenski delavski center v Chicagu je nov uspeh našega gibanja.

Kljub tej vztrajnosti pa je breme za ohranitev in vzdrževanje našega pokreta toliko težavno, da bodo morali delegati ukreniti marsikaj, če hočemo pojačati svojo organizirano silo. Ne le ukreniti, ampak ukrepe po zboru tudi izvesti, da ne ostane samo na papirju.

NEVARNOST NAZADNJAŠTVA

Treba je agitacije, da privedemo nazaj člane, ki so bili aktivni, pa so postali vsled krize in drugih vzrokov pesimisti in suknjari. Deficitistični duh v njih moramo poraziti, kar v današnjih razmerah in okoliščinah ni lahko delo. Vpliv cinikov, ki ovirajo našo agitacijo, je treba potisniti v ozadje. Tudi prosvetno polje zahteva večjih aktivnosti, kajti to je med našim ljudstvom vsled krize še najbolj trpelo.

Namesto, da bi rasla v tem morju krivic in bede delavska razredna zavest, se je pojačala organizirana reakcija, vsaj kar se Slovencev tiče. Posebno klerikalne organizacije so si opomogle in njih vpliv se ujeda, ali se skuša ujeti v društva naprednih podpornih jedrot in zvez, kajti po njih že dolgo hrepene. V (Nadaljevanje na 2. strani.)

Jeklarske korporacije združene v boju proti unijam

V nobeni ameriški veleindustriji, razen v premogovni, niso unije podvezle za organiziranje delavcev že parkrat tako močnih kampanj, kakor v jeklarski.

Zdaj se z organiziranjem jeklarskega delavstva znova poskuša. Kampanji načeljuje J. L. Lewis. Ako jo uspešno izvede, bo njegovo ime v seznamu prvoboriteljev za delavske pravice neizbrisno zapisano. V slučaju poraza pa ga bodo jeklarske korporacije uničile tudi v uniji premogarjev, kateri načeljuje.

Jeklarska industrija uposluje kakih pol milijona delavcev. Največja korporacija v nji je takozvani jeklarski trust, uradno zvan United States Steel Corporation; druga največja jeklarska korporacija je Bethlehem Steel in potem Republic Steel, Jones & Laughlin, National Steel, Youngstown Sheet and Tube ter Inland Steel korporacija. Te in nekaj manjših so združene v "uniji", katere se imenuje American Iron and Steel Institute. Njen predsednik je Eugene G. Grace, ki načeljuje Bethlehem Steel korporaciji.

Magnati, ki prejemaajo pri teh družbah od \$25,00 do par sto tisoč dolarjev letne plače (Grace jo je dobival v "dobrih" časih nad milijon na leto) so pod firmo svoje prej omenjene zveze, oziroma instituta, izjavili, da organiziranje svojih delavcev v unije ne bodo dopustili. Pravijo, da jih hočejo "protektirati" pred "zunanjimi vsiljivci", kajti njihovi delavci se lahko "svobodno" organizirajo za kolektivna pogajanja v vsaki tovarni posebej "brez zunanjih mešetarjev".

Predsednik Roosevelt je prošlo soboto v govoru po radiu, ki ga je nedvomno poslušalo milijone ljudi, spet govoril o socialnih pravicah in proti nastitjam, ki so v teku industrijske dobe zakraljevale nad bogastvi te dežele.

Gre mu priznanje, da je mojster v apeliranju na čustva. Kdor takih govorov ne zna preudariti, bo dejal, da bi tudi

Vrednost politične akcije za delavstvo

Delegati XI. rednega zbora J. S. Z. in P. M. pridejo iz 8. držav

Vsega skupaj je za XI. redni zbor JSZ in Prosvetne matice prijavljenih 77 delegatov in drugih članov zbora. 29 klubov je izvolilo 30 delegatov, kulturne organizacije pošljejo dva, ostali njih delegati pa so pooblaščenici, to je, da so delegati kake druge organizacije in ob enem pooblaščenici zastopati to ali ono kulturno društvo; angleški odseki klubov JSZ pošljejo 5 delegatov, društva Prosvetne matice 11, "federacije" SNPJ 2, poročevalcev je 7 in članov odbora JSZ ter sekcij 15. skupaj 77. Prošli zbor pred dvema letoma v Clevelandu je štel 88 članov, ker so poslale naselbine v Ohio vsled bližine znatno večje zastopstvo, kot pa pride na zbor 3. julija. Illinojskih delegatov bo na tem zboru 16, iz Ohia jih pride 11, iz Penne 9, iz Michigana 6, iz Wisconsin 6, iz Kansasa 4 in iz Minnesote 1. Montana, kjer ima JSZ aktivno postojanko, ne pride radi stroškov nobeden in istotako ne s par drugih držav, kjer ima naše gibanje močno zaslonbo. Z direktnimi delegati ali pa s pooblaščenici bo na zboru zastopanih 80 organizacij.

Casnikarji in delavci

Pod pritiskom sedanjih razmer so se morali organizirati tudi casnikarji. Nekaj časa so bili v samostojni uniji, na svoji prošli konvenciji t. i. pa so jo pridružili Ameriški delavski federaciji.

Čitajte "Proletarca" in priporočite, da to store tudi drugi.

Površnost, ki je stala več sto življenj

V Bukarešti na Rumunskem so korakali dečki mladinske organizacije kralju Karlu in prestolonasledniku v čast. Prisoten je bil tudi predsednik čekoslovske republike Beneš in jugoslovanski regent princ Pavle. Blizu kjer je stal kralj s svojim spremstvom, se je nenadoma zrušil oder, na katerem je bilo par tisoč ljudi. Uradno so priznali, da je bilo približno 400 ubitih, a poročevalci znanjih listov menijo, da je bilo v tej katastrofi, kakršna v novejši zgodovini nima primere, ubitih kakih 1000 ljudi. Kraljeva slavnost se je spremenila v paniko. O številu žrtev listi v Rumuniji niso smeli poročati. Beneš in princ Pavle sta naglo odpotovala. Gornja slika je bila sneta par ur po katastrofi, ko so večino ubitih in ranjenih že donesli. Oder je bil slabo zgrajen radi grafta — ker so morali kontraktorji deliti denar z uradniki, ki so jim dali naročilo. Riskirali so življenja drugih ljudi vsled sebičnosti in svoje nepoštenosti.

Komunisti nominirali Browderja in Forda

**Komunistična kampanja bo letos v glavnem
proti republikanskemu kandidatu Landonu**

Ker komunistični stranki ni uspelo pridobiti socialistično stranko za skupno listo kandidatov, in ker gibanja za ustanovitev splošne farmarske-delavske stranke ni mogla uveljaviti, ji ni preostalo drugega kakor sklicati konvencijo in poseči v predsedniško kampanjo s svojimi kandidati.

Njena konvencija se je vršila prošli teden v New Yorku. Udeležilo se je je, kakor so poročali listi, 725 delegatov, večinoma iz New Yorka in tistih vzhodnih držav, kjer ima svoje postojanke. Tajnik Browder je poročal, da ima komunistična stranka zdaj 50,000 članov, to

rej več kot polovico toliko kot je pred štirimi leti dobila glasov. V komunistični mladinski ligi je 11,000 članov. Po mnenju mnogih, ki imajo upogled v komunistične organizacije, so Browderjeve številke precej pretirane.

Najboljši agitator komunistične stranke je njen dnevnik Worker v New Yorku, ki ima že precejšnjo cirkulacijo.

Prošla konvencija ameriških komunistov se je razlikovala od prejšnjih v tem, da je krenila daleč na "desno". Svojo volilno kampanjo bodo komunisti naperili največ proti Landonu (Nadaljevanje na 7. strani.)

NAUKI, KI JIH ČRPAMO IZ STAVK FRANCOSKEGA PROLETARIATA

**Industrialni boji, ki so v tolikšnem obsegu brez
primere v zgodovini. Fašistična izzivanja**

POTEK velikih stavk, ki so se dogodile v Franciji od kar je prevzel vladno socialistični vodja Leon Blum, in taktika stavkarjev je brez primere v zgodovini velikih delavskih bojev. Nad dva milijona delavcev je odložilo orodje, ustavilo stroje in paznanih družbam, da ostanejo brezdelno v tovarnah, dokler ne ugrade njihovim zahtevam. Svet je osupnil, kajti bil je prepričan, da bo v Franciji vsak hip nastala civilna vojna s katastrofalnimi posledicami ne samo za Francijo ampak tudi za Evropo.

LEON BLUM

Povsod drugod bi se to zgodilo, ali vsaj policijski in vojaški napadi na stavkarje. Recimo, da bi v Zed. državah zastavkalo milijon delavcev, ki bi okupirali tovarne in rudnike, ter ostali v njih, kakor so v Franciji. Šerifi, policijski šefi in gubernorji bi poslali proti njim oboroženo silo ki jih bi obsipavala s plinskimi bombami, svinčenkami in krepeljci, gasilci, ki bi bili tudi pozvani, pa bi brizgali vodo nanje. Voditelji stavke bi bili aretirani, radikalne tujerodne agitatorje bi deportirali in druge pa obsodili. V vsaki stavki v tej deželi, pa magari če stavka le nekaj tisoč delavcev, posreduje oborožena sila političnih oblastí vedno v prilog izkoriščevalcev in žrtve padajo vedno le na delavski strani.

V Franciji jih ni bilo: Leon Blum je v imenu vlade izjavil, da ne pošlje vojaštva nad delavstvo v nikakem slučaju. Ker je policija v Franciji več ali manj državna, posebno v Parizu, je privatni interesi niso mogli porabiti sebi v korist. Edgar Ansel Mowrer, ki je v Parizu poročevalček čikaških Daily News in nekaterih drugih velikih ameriških listov, priznava, da so se vse dosedanje stavke v Franciji, od kar je na krmilu režim strank (Nadaljevanje na 3. strani.)

KONEC LIGINE BOJKOTNE AKCIJE

Bojkotna akcija proti Italiji je praktično že več tednov uklinjena, uradno stran razveljavljena pa je izvršila liga narodov tudi že pred tedni z izjavami posameznih državnikov, da so sankcije postale z mrazo Italije v Etiopiji nič drugega kakor težka zadrega za dežele, ki jih izvajajo.

Ta padec na kolena pred Mussolinijem je zanj triumf, vreden še več, kakor pa okupacija Etiopije.

Izmed držav, ki so se ligine bojkotne akcije najbolj strogo držale, je Jugoslavija proporcionalno največ na izgubi. Italiji je prodajala več lesa in raznih drugih sirovin kot katerikoli drugi deželi na svetu. Sploh je bil njen izvoz v Italijo edini, ki je bil vreden označbe

"izvoz". Zdaj pa tak konec! Italija, ki preži po velikem delu Jugoslavije, je prišla iz vojne z Etiopijo (navidezno vsaj) veliko ojačana, Jugoslavija pa ima razočarane delavce, ki so mesece in mesece tarnali — prej smo imeli delo, ko pa ste zaprli meje Italiji, smo bili ob delu in kruhu. A tudi na davkih se pozna.

Sankcije proti Italiji so bile prvi veliki poskus te vrste na svetu. Zagovorniki lige pravijo, da bi bil "čudež", če se bi posrečile v takih učinkih kot so optimisti pričakovali. Če niso dosegle nič drugega, so po našem mnenju svet vsaj naučile, da je treba v borbi proti provokatorskim režimom podvzeti vse kaj bolj drastične akcije, polovične bojkotne akcije.

"KAMNOLOM"
v Chicagu v soboto 4. julija zvečer.
Vprizore detroitski igralci in pevci s spremlevanjem orkestra.

V TEJ ŠTEVILKI

**Problemi delavskega gibanja med našim narodom
pred delegati XI. zbora JSZ. Čitajte o njih članek na 1. strani.**

**Koliko si delavstvo lahko koristi s politično akcijo,
pove članek na vrhu te kolone.**

**Dnevni red in spored XI. rednega zbora ter seznam
njegovih članov je v tej številki.**

**Imena detroitskih igralcev in pevcev, ki nastopijo v
soboto 4. julija v Chicagu, so navedena v ogasu na četrti strani.**

**Dalje je v tej številki poročilo o komunistični konvenciji,
o značaju volilne kampanje demokratske stranke in razni drugi spisi.**

**Na angleški strani je priobčen med drugimi spisi odgovor
tajnika soc. stranke na pismo eksekutivne JSZ.**

**Ko to številko, ki je izšla na 8. straneh, preberete,
dajte jo komu izmed svojih prijateljev. da jo čita tudi on,
ob enem pa mu priporočite, da naj postane naročnik Proletarca.**

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovenska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol let: \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Bodočnost ameriške socialistične stranke

V močnih naliivih se velikokrat dogodi, da si hudourniki iztrgajo povsem nove struge, a šele potem, ko store kolikor mogoče škode v prejšnjih. Po zjasnjenju se polagoma oboje posuše, ali pa se spremene v pohlevne potočke do naslednjih plov in deževja.

Ta prispodoba velja v veliki meri i za delavsko gibanje. Tudi ameriška socialistična stranka se temu pravilu ni mogla, niti se mu ni skušala umakniti. Zato so jo valovi sedanje krize mikastili kakor še malokdaj. Komunistična stranka si je svojo strugo pravočasno obzidala, zato jo valovi sedanje krize niso zadeli niti z daleč toliko kakor našo. Še celo uniže, ki so v tej deželi skoro vse bolj materialistične kot kjerkoli, so občutili udarce sedanjega časa. Kajti politični in gospodarski polomi po svetu v splošnem in v posameznih deželah so morali vplivati na vse, kot vpliva narasli hudournik na obrežne kraje.

Radikalno delavsko gibanje nikdar ne miruje. V krizah živo vzplamti, posebno ako ni močno, ampak le idealistično. Ekstremisti hočejo po bližnjici. Drugi svare, da se po nji do ciljev nikoli ne pride, in če se po njih koncem konca le kaj doseže, je to na stroške trpljenja ene generacije tistih množic, katerim hočemo koristiti.

Hudourniški pojav je storil ameriški socialistični stranki veliko kvara. Nihče ni z njo zdaj docela zadovoljen. Veliko njenih članov jo motri le s kritičnimi očmi. Vendar pa je glavno nevihto prestala. Marsikaj bi moralo biti bolje, ampak struga je ponekod nova in v zelo bo časa, da se jo obzida. Tisoče njenih članov ima v njo popolno zaupanje. Dejstvo je, da je v Zed. državah kljub razkolu socialistična stranka ostala vodilna sila v propagandi za socializem. Če jo socialno-demokratska federacija — ustanovljena letos — kdaj v tej nalogi nadomesti, je danes nemogoče prerokovati. Odvisno je, kam se bodo obrnile unije. Danes se niso ne z eno ne z drugo socialistično strujo. Pride čas, ko se bodo morale odločiti in tedaj se socialistično gibanje v tej deželi prične s pravim zamahom. Organizirani socialisti tega seveda ne moremo čakati, ampak delati neumorno kot zmerom. Čimjaki pokret si zgradimo, toliko prej se bo ameriško delavstvo odločilo — za socializem!

Vprašanje obrambe

V socialističnih krogih je vprašanje obrambe in oboroževanja še vedno nerešen problem. Ponekod so odločno proti vsakim potroškom za armado in mornarico; kjer pa so socialistične stranke močne in morajo nositi odgovornost, tam stvar ni tako enostavna.

Vzemimo za primer Švico — majhna dežela z malim številom prebivalstva. Pretita ji Hitler z ene in Mussolini z druge strani. Švicarji so zaljubljeni v svojo neodvisnost, toda oboroževanja zanje niso v militarističnem smislu nikdar poznali. V predvojni dobi so se vse evropske velesile zavezale spoštovati nevtralnost Švice in nedotakljivost njenih mej.

V povojni dobi pa je i Švica spoznala, da so pogodbe med deželami v današnjem času celo veliko manj upoštevane, kakor pa v letih svetovne vojne. Zaradi tega je Švica sklenila zgraditi proti eventualnim sovražnikom njene svobode svojo obrambno silo.

Vse stranke so se morale — hočeš nočeš — izraziti za ali proti predlogu vlade. Socialistična ni bila izjema. Ena struja v nji je argumentirala, da je vsakdo, ki bi sprejel Hitlerjeve ali pa Mussolinijeve čete križem rok, izdajalec delavskega razreda in strahopetec. Druga je prav tako trdovratno trdila, da delavstvo nič ne pridobi, ako pomaga eni buržvazni struji v boju proti drugi.

Kako resne so bile te razlike v mišljenju švicarskega socialističnega delavstva, dokazuje dejstvo, da je na socialistični konvenciji glasovalo 263 zastopnikov proti oboroževanju za obrambo Švice in 255 delegatov za narodno obrambo. Večina proti troškom za zgraditev armade in utrdb je znašala torej le borih osem glasov, kar pomeni, da vprašanje s tem ni bilo rešeno.

Za nacionalno osvoboditev Hrvatske

Hrvatski komunisti, ki so imeli pred tedni v Clevelandu svojo prvo konvencijo, poudarjajo v svojem programu "nacionalno osvoboditev Hrvatov" (iz ropstva srbske buržvazije) za svojo temeljno in najvažnejšo točko.

Čudna so pota komunističnih manevrov! Ali pa hrvatski komunisti morda sploh niso več komunisti, ampak le konkurenti v tekmi med nacionalističnimi strujami za prvenstvo v šovinizmu?

Dirka Italije z Anglijo

Angleški poslanik v Addis Ababi je bil prvi, ki je zapustil Etiopijo. Italija je sporočila vsem, da je etiopsko cesarstvo zdaj italijanska posest in zato svetuje, da se naj poslaniki čimprej izselijo iz etiopskega glavnega mesta.

Ni je dežele na svetu, ki bi v poslednjih par letih padla v tekmi z Mussolinijevim imperijem toliko, kakor Anglija.

Temeljna naloga vsake kapitalistične vlade je protektirati svetost profita.

ZMAGE STAVKARJEV V FRANCIJI OSUPNILE SVET

Francosko delavstvo je izvajalo v poslednjih tednih tako dalekosežne zmage — bodisi na industrialnem ali političnem bojišču, da bodo odločujoče vplivale na ves svetovni razvoj, razen ako se francoskim kapitalistom posreči vreči sedanjo vlado in jo nadomestiti s fašistično. Na tej cili so delavci avto tovarne v mestu Boulogne (Francija), ki so zastavljali na "stari" način, to je, da so zapustili tovarno. V večini drugih obratov

pa so stavkarji ostali v delavnicah. Zmagali so prvi in drugi, ker je socialistični vodja premier Leon Blum izjavil, da njegova vlada ne bo rabila sile proti delavcem v nobenem slučaju. Družbam ni kazalo drugega kakor sprejeti zahteve stavkarjev, posebno še, ker niso bile v ničemer, pretirane. (Citajte članek o boju in taktiki francoskega proletariata, ki je priobčen na prvi strani v tej številki.)

Iz zapisnika redne seje odbora JSZ dne 5. junija 1936

Seje odbora JSZ dne 5. junija 1936 so se udeležili: od eksekutive, Frank Alesh, M. Chavich, Filip Godina, F. A. Vider, Joško Oven in Frank Zaitz. Od nadzornega odbora JSZ, Anton Gardn in Frank Udovich. Od nadzornega odbora slovenske sekcije, John Hujan in Angela Zaitz. Od prosvetnega odbora Peter Bernik, Ivan Molek in John Rak. Tajnik JSZ Chas. Pogorelec. Za predsednika izvoljen Godina. Tajnik med drugim poročal, koliko klubov je do te seje že prijavilo delegate, in koliko društev Prosvetne matice. Za referanta o našem delu v clevelandski naselbini je bil določen Joseph Jauch. On je odklonil. Nato je sklenjeno, da se vpraša Jos. Durna, da izvrši isto nalogo. Leo Poljsak, ki je bil prvotno delegiran, je ta mandat odklonil.

Dalje tajnik omenja, da ker posloje SNPJ do 4. julija ne bo še preurejeno, moramo iskati za zborovanje naše delegacije drugo dvorano.

Sklenjeno, da najjemale dvorano Sokol Havliček. Računali nam bodo po \$20 na dan. Klubu seveda za točilnico in kuhinjo še posebej. Cena za prostore v tej dvorani ni pretirana.

O stanju Zveze pravi, da v nji ni sprememb, razen da je prenehal klub št. 50 v Virdu, Ill., ki je bil že dolgo pasiven. Klubov tajnik Heršić je poročal, da se je naveličal pobirati niklje za izjemne znanke po hišah, na seje pa ni nihče prihajal.

Klub št. 235 JSZ v Sheboyganu priredi piknik v nedeljo 2. avgusta. Vprašajo, naj pride tja za govornika Maynard Krueger. Tajnik omenja, da klubu odgovori čim dobi sporočilo od Kruegerja, ako se povabilu more odzvati.

Nabiranje podpisov in kampanjskega sklada

Ako hočemo, da pridejo socialistični kandidati, med njimi Norman Thomas, v Illinoisu na glasovnice, je treba zbrati na nominacijske peticije najmanj 25,000 podpisov. V Chicagu jih moramo nabrati 18,000 tisoč, kakor je odredil odbor illinoiske soc. stranke, kar je sicer več, kot jih potrebujemo, toda je potrebno, da jih imamo več, ker imajo državni volilni uradniki pravič in dolžnost zavreči vse nepravilne podpise, in takih podpisov je vselej precejšen odstotek. Stranka pričakuje od vsakega člana in članice v tej državi, da dobi povprečno najmanj 25 podpisov, v kampanjski skiad pa je v Illinoisu določena vsota \$5,850. Kvota klub št. 1 je \$200.

O strankini konvenciji, katere se je udeležil v imenu JSZ, s. Chas. Pogorelec poročal, da na nji vprašanje federacij ni prišlo definitivno v razpravo, niti ni bilo o njemu predložen nikak konkretni načrt, kako naj federacije poslujejo in delujejo v bodoče. Ves ta problem je konvencija izročila eksekutivi, da naj ga študira in nato stori kar bo smatrala za najboljšo.

Chas. Pogorelec nato ugotovi, da konvencija nanj ni napravila vtisa, kakor si ga je želel, ker je bilo preveč teatralnosti in frakcijske napetosti, in v zvezi s tem je bilo opaziti tudi veliko nezaupnosti. Vprašanje spora med militanti in staro gardo je konvencija rešila — kolikor se take spore sploh more rešiti, bodisi pravično ali krivično. Stari sodrugi v New Yorku so si ustanovili Socialdemokratsko federacijo. Kaj bo sledilo iz tega razkola, pravi tajnik, mu je nemogoče prerokovati.

Poročilo tajnika je bilo sprejeto na znanje, nakar je spet prišel v razpravo XI. redni zbor JSZ. Angela Zaitz je poročala o raznem podrobnem delu, in o priporočilih za aranzirano je govoril Anton Gardn. Nato je bilo na predlog J. Ovena sklenjeno, da se aranzirane sporeda in vsega drugega

deja, v zvezi z zborom JSZ, prepusti klubu št. 1.

O konvenciji soc. stranke poročal tudi Anton Gardn, ki izjavlja, da je bila ena najboljših, kar smo jih imeli v povojni dobi. Z nje ni odšel kot pesimist, kajti nanj je napravila zelo ugoden vtis.

Glede narodnostnih federacij in njih bodočnosti so govorili k poročilu Chas. Pogorelc in Anton Gardn, skoro vsi navzoči.

Alesh pravi, da imamo tri potoke: da ostanemo v stranki, ali da gremo s staro gardo, ali pa ostanemo samostojni. Smatra, da je bil izid konvencije bolj nega je pričakoval. Nato Alesh predlaga, da se nominira odbor treh, ki naj spišejo memorandum ter ga pošljejo z ozirom na probleme federacij glavnemu uradu stranke.

Molek izvaja, da pri stranki dobro vedo, koliko smo storili v nad 30 letih za pokret. Ker se zaveda vrednosti tega dela, mu ni vseeno, kaj se zgodi z JSZ.

Oven meni, da naše ustanove niso v nevarnosti. Enakega mnenja je Anton Gardn.

John Rak govori o takozvani zvestobi. Če se smatra za zvestobo je pokorno izvrševanje ukazov, tedaj to ni demokracija. Nato Alesh znova utemeljuje svoj predlog, ki je bil sprejet

NAŠE USTANOVE OBVAROVANE VZLIC VSAKOJAKIM OVIRAM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

mnogih naselbinah si mladi slovenski politiki iščejo pota do lahkih služb z zavajanjem naših volilcev v korist kapitalističnih strank in njih koruptnih političnih mašin v posameznih mestih.

PROBLEM SPORA V SOC. STRANKI

Vrhu tega ima za naš pokret tudi notranji spor v socialistični stranki kvarne posledice. Baš ta točka zborovega sporeda zahteva še posebno treznega premisleka vseh članov zbora. Le ako se bodo vsi zavedali težke odgovornosti in o problemu stvarno razpravljali, bodo sklepi v tem oziru koristni za JSZ in socialistično stranko. XI. redni zbor JSZ bi zgrešil svoj pravi namen, če bi svojo pozornost obrnil le na to točko in zasenčil s tem druge, ki so za naše gibanje prav tako važne.

Ako se po treh dneih razprav in sklepanja člani zbora razidejo v veri, da so delali konstruktivno, bo prišlo v naše vrste novo navdušenje in s tem potrebna volja za agresivno delo, katere zdaj marsikje manjka.

Baš radi monotonosti, ki se je naselila v aktivnosti naprednjakov v mnogih naselbinah, je pričel marsikdo smatrati naše delo za nevažno, ali pa le postranskega pomena, dasi je najvažnejše, kajti socialistični pokret je graditelj potov v novo uredbo, graditelj nove civilizacije, graditelj proletarske kulture in borec proti socialnim krivicam.

DELO MED MLADINO

Z vsa resnostjo moramo raziskavati, kje in kako lahko dosežemo za naš pokret med mladino večje uspehe, kakor smo jih doslej. Tudi socialistična agitacija med ženstvom zahteva po naselbinah večje pozornosti kot pa smo ji jo dali v prelošlosti.

Na enajstem rednem zboru JSZ se zberimo s ponosno zavestjo, da smo del svetovnega socialističnega delavskega gibanja, katero postaja jače in si pridobiva zmag vzlic navalu fašistične in kapitalistične reakcije ter velikim ekonomskim potresom, in da ne bo dolgo, ko bo tudi med ameriškim delavstvom nastalo močno socialistično usmerjeno gibanje. Prepričani smo, da bo zborovalce spremljal ta duh in dal našemu pokretu nov, osvežujoč zamah.

"Zdaj se lahko izpovem" — ali — "Jaz sem bil delavec v sovjetski Uniji"

Andrew Smith je bil ne samo eden izmed najbolj navdušenih komunistov, ampak tudi ustanovni član komunistične stranke. Po rodu je Madžar in po poklicu mehanik. Bil je zaverovan v USSR toliko, da je zapustil svojo v Ameriki pridobljeno imovino ameriški komunistični stranki in se odločil delati edino za prosep proletarske revolucije v zvezi sovjetskih dežel. Ko je prišel v Leningrad, je bil častno sprejet. Takoj od početka so mu dali odgovorne inženirske službe. Do bit je stanovanje v udobnih hišah; dočim so morali njegovi ruski komunistični tovariši živeti večinoma v barakah in delati za znatno nižjo plačo. Njegovi družini so nudile sovjetske oblasti vse mogoče udobje. Ampak bivši ameriški komunistični vodja, inženir Andrew Smith, po rodu Madžar, je postal po nekaj letih toliko nezadovoljen s komunizmom v Rusiji, da si je izposloval potni list za povratek v Zed. države.

Tu sta z ženo napisala knjigo "I Was a Soviet Worker", ki je bila vsekrižem oglašana. Neki reklamni letak trdi, da je dosegla par sto tisoč izvodov, cirkulacije, kar po našem mnenju ni verjetno. Vrh tega ta knjiga ni poceni, kajti kdor jo je hotel, je moral plačati zanj \$3.

Andrew Smith je nov dokaz, čemu so oblasti v sovjetski Uniji sklenile, da naj komunisti v drugih deželah ostanejo v drugih deželah. Neglede, kako so nekateri idealistični — Andrew Smith je bil eden izmed njih — skoro vsi so ob prihodu v Rusijo pričakovali pogrnjeno mizo in skoz in skoz vzorno deželo.

Preobratu imajo svoja poto. Ni vse odvisno od ljudi, ki jih izvrše, ali poskušajo izvršiti, ampak največ od slučajnih razmer in okoliščin ter od nujnega zgodovinskega razvoja. Fašizem v Nemčiji in Italiji ni delo Hitlerja in Mussolinija, ampak posledica okoliščin, ki so ga omogočile.

Razočarani bivši komunist Andrew Smith ni razumel razvojnih zakonov, pa si je sovjetsko Unijo in razmere v nji povsem napačno predstavljal. Čudil se je, čemu je tam več policijske nadzorstva, kakor v kapitalističnih Zed. državah, in celo več nezaupnosti ter več bojznosti pred svobodno kritiko, kakor v fevdalni Madžarski, ki je njegova rojstna dežela. Ampak Madžarska je še vedno na isti stopnji, dočim se USSR po mika navzgor. Mi lahko — in celo upravičeno smatramo, da bi bil proces preobrata iz carizma v novo uredbo lahko vse bolj človečanski — brez tolikšne množine takozvanih justičnih umorov in terorja, ter brez tolikšnega trpljenja dveh generacij. A take sodbje sklepamo največ od daleč. Tam pa so se razmere sukale po okoliščinah — Andrew Smith jih je videl in se vrnil razočaran v kapitalistične Zed. države. Ludwig Lore je pisal v newyorškem dnevniku Post, da je Smithova knjiga ena izmed interesantnejših del, kar jih je bilo napisanih poslednje čase od nasprotinje sedanjega režima sovjetske Unije. "On je človek, ki ima za seboj mnogo let dela v radikalnem gibanju; bil je ustanovni član komunistične stranke in aktiven med delavci madžarske narodnosti," pojasnjuje Lore, in nadaljuje: "Predno je Smith zapustil to deželo, da si najde stalno mesto v USSR, je prispeval ves svoj življenjski prihranek, ki je znašal mnogo tisočakov, ameriški sekciji kominterne. Ker je izučen poklicni delavec, je bil v Rusiji deležen večjih ugodnosti kakor povprečen delavec in imel je priliko, da je prepotoval mnogo krajev USSR. Njegovi vtisi o nji so polni neutušene mizerije, poparjenosti in birokracije." Tudi Ludwig Lore je eden bivših komunistov in pred leti je bil član glavnega odbora ameriške komunistične stranke.

Mnogo simpatičnejše in z večjim razumevanjem pa pišejo o USSR ljudje, ki niso bili nikoli komunisti.

z vsemi proti nemu glasu. Sleda poročila o delu prosvetnega odbora. Tajnik Pogorelec pravi, da so knjige za Prosvetno matico naročene, kakor je bilo sklenjeno na prejšnji seji.

Sledi razprava o pripravah za XI. redni zbor JSZ, katere so se udeležili Angela Zaitz, Joško Oven, John Hujan, Ch. Pogorelec in drugi.

Filip Godina in Frank Zaitz poročata o njunih vtisih s shodov v Penni.

Vabilna pisma Čikažanom in rojakom v so-sednjih naselbinah

Našim rojakom v Chicagu, Waukeganu, Milwaukeeju, W. Allisu, Sheboyganu, Jolietu, La Sallu in okolici, No. Chicagu in nekaterim drugim smo poslali pisma, v katerih jih vabimo na predstavo muzikalne drame "Kamnomol" v dvorani Sokol Havliček, 2619 S. Lawndale Ave. Vabimo na to veliko prireditev tudi tiste, od katerih nismo imeli naslovov, da jih bi pismeno povabili. Predstava se prične točno ob 8., potem pa bo plesna in prosta zabava. Igral bo John Kočvarjev orkester, na predstavi pa bo spremljal pevec in pevke v igri orkester iz Detroita pod vodstvom Johna Berlisa. Več podatkov in ime igralcev-pevcev so v oglašju v tej številki na 4. strani.

Ako vstopnice po predprodaji ni ceni še nimate, me pokličite na urad Proletarca.

John Rak, tajnik kluba št. 1 JSZ.

Seja eksekutive socialistične stranke bo 10. julija v New Yorku

Ena najvažnejših sej nove eksekutive soc. stranke se bo pričela 10. julija v New Yorku. Na nji bodo člani razpravljali o kampanji, o notranjem boju, ki se vedno traja, o federacijah, o pismu JSZ, in drugih važnih zadevah.

"Priatelji delavskih otrok"

Socialisti imamo otroško organizacijo Red Falcon, ki ima ponekod že močne postojanke. V oviro pa so ji nezaodstna sredstva. Boy Scouts, verske in druge mladinske organizacije pod kontrolo posedujočih slojev imajo aktivno in gmotno podporo bogatašev, cerkva, Ameriške legije, trgovskih komor itd.

Tudi Red Falcon se mora osloniti za podporo na odrasle. V sled tega Clarence Senior v posebnem pismu priporoča ustanovitve posebnih soc. društev z imenom "Friends of Workers' Children" (Priatelji delavskih otrok), katerih naloga naj bo pomagati moralno in gmotno Rdečemu sokolu. To bo obenem tudi agitacija za socialistično stranko.

Diskuzija in zabava Social Study kluba v petek 3. julija

Chicago. — Prva prireditev v času našega 11. rednega zbora bo v petek večer 3. julija v Slovenskem delavskem centru. Aranzira jo Social Study Club. Najprvo bo diskuzija o problemih mladine, ki se je udeležila razni člani mladinskih oddelkov, potem pa prosta in plesna zabava. Vsi člani JSZ so vabljani na udeležbo. Vstop je prost.

Stavke niso slaba metoda

V zednjem valu stavk v Evropi so kompanije marsikje prezrle svoj ponos in se podale v pogajanja z upornimi delavci. Večina stavk je bilo izravnanih v korist delavcev.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz.
Business Manager.....Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager.....John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

ZMAGE STAVKARJEV V FRANCIJI OSUPNILE SVET

Francoško delavstvo je izvajalo v poslednjih tednih tako dalekosežne zmage — bodisi na industrialnem ali političnem bojišču, da bodo odločujoče vplivale na ves svetovni razvoj, razen ako se francoskim kapitalistom posreči vreči sedanjo vlado in jo nadomestiti s fašistično. Na tej sliki so delavci avtne tovarne v mestu Boulogne (Francija), ki so zastavljali na "stari" način, to je, da so zapustili tovarno. V večini drugih obratov

pa so stavkarji ostali v delavnicah. Zmagali so prvi in drugi, ker je socialistični vodja premier Leon Blum izjavil, da njegova vlada ne bo rabila sile proti delavcem v nobenem slučaju. Družbam ni kazalo drugega kakor sprejeti zahteve stavkarjev, posebno tje, ker niso bile v ničemer pretirane. (Citatje članek o boju in taktiki francoskega proletariata, ki je priobčen na prvi strani v tej številki.)

Iz zapisnika redne seje odbora JSZ dne 5. junija 1936

Seje odbora JSZ dne 5. junija 1936 so se udeležili: od eksekutive, Frank Alesh, M. Chavich, Filip Godina, F. A. Vider, Joško Oven in Frank Zaitz. Od nadzornega odseka JSZ, Anton Gardin in Frank Udovih. Od nadzornega odbora slovenske sekcije, John Hujan in Angela Zaitz. Od prosvetnega odseka Peter Bernik, Ivan Molek in John Rak. Tajnik JSZ Chas. Pogorelec. Za predsednika izvoljen Godina. Tajnik med drugim poroča, koliko klubov je do te seje že prijavilo delegate, in koliko društev Prosvetne matice. Za referanta o našem delu v Clevelandu naselbinah je bil določen Joseph Jauch. On je odklonil. Nato je sklenjeno, da se vpraša Jos. Durna, da izvrši isto nalogo. Leo Poljšak, ki je bil prvotno delegiran, je ta mandat odklonil.

Dalje tajnik omenja, da ker poslopije SNPJ do 4. julija ne bo še preurejeno, moramo iskati za zborovanje naše delegacije drugo dvorano.

Sklenjeno, da najememo dvorano Sokol Havliček. Računali nam bodo po \$20 na dan. Klubu seveda za točilnico in kuhinjo še posebej. Cena za prostore v tej dvorani ni pretirana.

O stanju Zveze pravi, da v nji ni sprememb, razen da je prenehal klub št. 50 v Virdnu, Ill., ki je bil že dolgo pasiven. Klubov tajnik Hersh je poročal, da se je naveličal pobirati niklje za izjemne znanke po hišah, na seje pa ni nihče prihajal.

Klub št. 235 JSZ v Sheboyganu priredi piknik v nedeljo 2. avgusta. Vprašajo, naj pride tja za govornika Maynard Krueger. Tajnik omenja, da klubu odgovori čim dobi sporočilo od Kruegerja, ako se povabilu more odzvati.

Nabiranje podpisov in kampanjskega sklada

Ako hočemo, da pridejo socialistični kandidati, med njimi Norman Thomas, v Illinoisu na glasovnico, je treba zbrati na nominacijske petice najmanj 25.000 podpisov. V Chicago jih moramo nabrati 18.000 tisoč, kakor je odredil odbor illinoiske soc. stranke, kar je sicer več, kot jih potrebujemo, toda je potrebno, da jih imamo več, ker imajo državni volilni uradniki pravico in dolžnost zavreči vse nepravilne podpise, in takih podpisov je vselej precejšen odstotek. Stranka pričakuje od vsakega člana in članice v tej državi, da dobi povprečno najmanj 25 podpisov, v kampanjski skiad pa je v Illinoisu določena vsota \$5.850. Kvota kluba št. 1 je \$200.

O strankini konvenciji, katere se je udeležil v imenu JSZ, s. Chas. Pogorelec poroča, da na nji vprašanje federacij ni prišlo definitivno v razpravo, niti ni bilo o njemu predložen nikak konkretni načrt, kako naj federacije poslujejo in delujejo v bodoče. Ves ta problem je konvencija izročila eksekutivi, da naj ga študira in nato stori kar bo smatrala za najboljšo.

Chas. Pogorelec nato ugotovi, da konvencija nanj ni napravila vtisa, kakor si ga je želel, ker je bilo preveč teatralnosti in frakcijske napetosti, in v zvezi s tem je bilo opaziti tudi veliko nezaupnosti. Vprašanje spora med militanti in staro gardo je konvencija rešila — kolikor se take spore sploh more rešiti, bodisi pravilno ali krivično. Stari sodrugi v New Yorku so si ustanovili Socialdemokratsko federacijo. Kaj bo sledilo iz tega razkola, pravi tajnik, mu je nemogoče preokovati.

Poročilo tajnika je bilo sprejeto na znanje, nakar je spet prišel v razpravo XI. redni zbor JSZ. Angela Zaitz je poročala o raznem podrobnem delu, in o priporočilih za aranžiranje govoril Anton Gardin. Nato je bilo na predlog J. Ovena sklenjeno, da se aranžirane sporeda in vsega drugega

NAŠE USTANOVE OBVAROVANE VZLIC VSAKOJAKIM OVIRAM

(Nadaljevanje s 1. strani.)

mnogih naselbinah si mladi slovenski politiki iščejo pota do lahkih služb z zavajanjem naših volilcev v korist kapitalističnih strank in njih koruptnih političnih mašin v posameznih mestih.

PROBLEM SPORA V SOC. STRANKI

Vrhu tega ima za naš pokret tudi notranji spor v socialistični stranki kvarne posledice. Baš ta točka zborovega sporeda zahteva še posebno treznega premisleka vseh članov zbora. Le ako se bodo vsi zavedali teže odgovornosti in o problemu stvarno razpravljali, bodo sklepi v tem oziru koristni za JSZ in socialistično stranko. XI. redni zbor JSZ bi zgrešil svoj pravi namen, če bi svojo pozornost obrnil le na to točko in zaščitil s tem druge, ki so za naše gibanje prav tako važne.

Ako se po treh dneh razprav in sklepanja člani zbora razidejo v veri, da so delali konstruktivno, bo prišlo v naše vrste novo navdušenje in s tem potrebna volja za agresivno delo, katere zdaj marsikje manjka.

Baš radi monotonosti, ki se je naselila v aktivnosti naprednjakov v mnogih naselbinah, je pričel marsikdo smatrati naše delo za nevažno, ali pa le postranskega pomena, dasi je najvažnejše, kajti socialistični pokret je graditelj potov v novo uredbo, graditelj nove civilizacije, graditelj proletarske kulture in borec proti socialnim krivicam.

DELO MED MLADINO

Z vso resnostjo moramo raziskavati, kje in kako lahko dosežemo za naš pokret med mladino večje uspehe, kakor smo jih doslej. Tudi socialistična agitacija med ženstvom zahteva po naselbinah večje pozornosti kot pa smo ji jo dali v prelošti.

Na enajstem rednem zboru JSZ se zberimo s ponosno zavestjo, da smo del svetovnega socialističnega delavskega gibanja, katero postaja jače in si pridobiva zmag navalu fašistične in kapitalistične reakcije ter velikim ekonomskim potresom, in da ne bo dolgo, ko bo tudi med ameriškim delavstvom nastalo močno socialistično usmerjeno gibanje. Prepričani smo, da bo zborovalce spremljal ta duh in dal našemu pokretu nov, osvežujoč zamah.

"Zdaj se lahko izpovem" — ali — "Jaz sem bil delavec v sovjetski Uniji"

Andrew Smith je bil ne samo eden izmed najbolj navdušenih komunistov, ampak tudi ustanovni član komunistične stranke. Po rodu je Madžar in po poklicu mehanik. Bil je zaverovan v USSR toliko, da je zapustil svojo v Ameriki pridobljeno imovino ameriški komunistični stranki in se odločil delati edino za prosep proletarske revolucije v zvezi sovjetskih dežel. Ko je prišel v Leningrad, je bil častno sprejet. Takoj od početka so mu dali odgovorne inženirske službe. Dobil je stanovanje v udobnih hišah, dočim so morali njegovi ruski komunistični tovariši živeti večinoma v barakah in delati za znatno nižjo plačo. Njegovi družini so nudile sovjetske oblasti vse mogoče udobje. Ampak bivši ameriški komunistični vodja, inženir Andrew Smith, po rodu Madžar, je postal po nekaj letih toliko nezadovoljen s komunizmom v Rusiji, da si je izposloval potni list za povratek v Zed. države.

Tu sta z ženo napisala knjigo "I Was a Soviet Worker", ki je bila vsekrizem oglašana. Neki reklamni letak trdi, da je dosegla par sto tisoč izvodov, cirkulacije, kar po našem mnenju ni verjetno. Vrh tega ta knjiga ni poceni, kajti kdor jo je hotel, je moral plačati zanjo \$3.

Andrew Smith je nov dokaz, čemu so oblasti v sovjetski Uniji sklenile, da naj komunisti v drugih deželah ostanejo v drugih deželah. Neglede, kako so nekateri idealistični — Andrew Smith je bil eden izmed njih — skoro vsi so ob prihodu v Rusijo pričakovali pogrnjeno mizo in skoz in skoz vzorno deželo.

Preobratni imajo svoja pota. Ni vse odvisno od ljudi, ki jih izvrše, ali poskušajo izvršiti, ampak največ od slučajnih razmer in okoliščin ter od nujnega zgodovinskega razvoja. Fašizem v Nemčiji in Italiji ni delo Hitlerja in Mussolinija, ampak posledica okoliščin, ki so ga omogočile.

Razočarani bivši komunist Andrew Smith ni razumel razvojnih zakonov, pa si je sovjetsko Unijo in razmere v nji povsem napačno predstavljal. Čudil se je, čemu je tam več policijskega nadzorstva, kakor v kapitalističnih Zed. državah, in celo več nezaupnosti ter več bojazni pred svobodno kritiko, kakor v fevdalni Madžarski, ki je njegova rojstna dežela. Ampak Madžarska je še vedno na isti stopnji, dočim se USSR pomika navzgor. Mi lahko — in celo upravičeno smatramo, da bi bil proces preobrata iz carizma v novo uredbo lahko vse bolj človečanski — brez tolikšne množine takozvanih justičnih umorov in terorja, ter brez tolikšnega trpljenja dveh generacij. A take sodbe sklepamo največ od daleč. Tam pa so se razmere sužale po okoliščinah — Andrew Smith jih je videl in se vrnil razočaran v kapitalistične Zed. države. Ludwig Lore je pisal v newyorškem dnevniku Post, da je Smithova knjiga ena izmed interesantnejših del, kar jih je bilo napisanih poslednje čase od nasprotnikov sedanjega režima sovjetske Unije. "On je človek, ki ima za seboj mnogo let dela v radikalnem gibanju; bil je ustanovni član komunistične stranke in aktiven med delavci madžarske narodnosti," pojasnjuje Lore, in nadaljuje: "Predno je Smith zapustil to deželo, da si najde stalno mesto v USSR, je prispeval ves svoj življenjski prihranek, ki je znašal mnogo tisočakov, ameriški sekciji kominterne. Ker je izučen poklicni delavec, je bil v Rusiji deležen večjih ugodnosti kakor povprečen delavec in imel je priliko, da je prepotoval mnogo krajev USSR. Njegovi vtisi o nji so polni neutешene mizerije, poparjenosti in birokracije." Tudi Ludwig Lore je eden bivših komunistov in pred leti je bil član glavnega odbora ameriške komunistične stranke.

Mnogo simpatičnejše in z večjim razumevanjem pa pišejo o USSR ljudje, ki niso bili nikoli komunisti.

z vsemi proti nemu glasu. Sledje poročila o delu, prosvetnega odseka. Tajnik Pogorelec pravi, da so knjige za Prosvetno matičo naročene, kakor je bilo sklenjeno na prejšnji seji.

Sledi razprava o pripravah za XI. redni zbor JSZ, katere so se udeležili Angela Zaitz, Joško Oven, John Hujan, Ch. Pogorelec in drugi.

Filip Godina in Frank Zaitz poročata o njunih vtisih s shodov v Penni.

Vabljena pisma Cikažanom in rojakom v sošednjih naselbinah

Našim rojakom v Chicago, Waukeganu, Milwaukeeju, W. Allisu, Sheboyganu, Jolietu, La Sallu in okolici, No. Chicago in nekaterim drugim smo poslali pisma, v katerih jih vabimo na predstavo muzikalne drame "Kamnomol" v dvorani Sokol Havliček, 2619 S. Lawndale Ave. Vabimo na to veliko prireditev tudi tiste, od katerih nismo imeli naslovov, da jih bi pismeno povabili. Predstava se prične točno ob 8., potem pa bo plesna in prosta zabava. Igral bo John Kočvarjev orkester, na predstavi pa bo spremljal pevec in pevke v igri orkester iz Detroita pod vodstvom Johna Berlisa. Več podatkov in ime igralcev- pevcev so v oglašju v tej številki na 4. strani.

Ako vstopnic po predprodaji cenj še nimate, me pokličite na urad Proletarca.

John Rak, tajnik kluba št. 1 JSZ.

Diskuzija in zabava Social Study kluba v petek 3. julija

Chicago. — Prva prireditev v času našega 11. rednega zbora bo v petek večer 3. julija v Slovenskem delavskem centru. Aranžira jo Social Study Club. Najprvo bo diskuzija o problemih mladine, ki se je udeleželi razni člani mladinskih odsekov, potem pa prosta in plesna zabava. Vsi člani JSZ so vabljani na udeležbo. Vstop je prost.

Stavke niso slaba metoda

V zadnjem valu stavk v Evropi so kompanije marsikje prezrle svoj ponos in se podale v pogajanja z upornimi delavci. Večina stavk je bilo izravnanih v korist delavcev.

Bodočnost ameriške socialistične stranke

V močnih nalih se velikokrat dogodi, da si hudourniki iztrgajo povsem nove struge, a šele potem, ko store kolikor mogoče škode v prejšnjih. Po zjasnjenju se polagoma oboje posuše, ali pa se spremene v pohlevne potočke do naslednjih plah in deževja.

Ta prispodoba velja v veliki meri i za delavsko gibanje. Tudi ameriška socialistična stranka se temu pravilu ni mogla, niti se mu ni skušala umakniti. Zato so jo valovi sedanje krize mikastili kakor se malokdaj. Komunistična stranka si je svojo strugo pravočasno obzidala, zato jo valovi sedanje krize niso zadeli niti z daleč toliko kakor našo. Še celo unije, ki so v tej deželi skoro vse bolj materialistične kot kjerkoli, so občutile udarce sedanjega časa. Kajti politični in gospodarski polomi po svetu v splošnem in v posameznih deželah so morali vplivati na vse, kot vpliva narasli hudournik na obrežne kraje.

Radikalno delavsko gibanje nikdar ne miruje. V krizah živo vzplamti, posebno ako ni močno, ampak le idealistično. Ekstremisti hočejo po bližnjici. Drugi sware, da se po nji do ciljev nikoli ne pride, in če se po njih koncem konca le kaj doseže, je to na stroške trpljenja ene generacije tistih množic, katerim hočemo koristiti.

Hudourniški pojav je storil ameriški socialistični stranki veliko kvara. Nihče ni z njo zdaj docela zadovoljen. Veliko njenih članov jo motri le s kritičnimi očmi. Vendar pa je glavno nevihto prestala. Marsikaj bi moralo biti bolje, ampak struga je ponekod nova in vzelo bo časa, da se jo obzida. Tisoče njenih članov ima v njo popolno zaupanje. Dejstvo je, da je v Zed. državah kljub razkolu socialistična stranka ostala vodilna sila v propagandi za socializem. Če jo socialno-demokratska federacija — ustanovljena letos — kdaj v tej nalogi nadomesti, je danes nemogoče prerokovati. Odvisno je, kam se bodo obrnile unije. Danes se niso ne z eno ne z drugo socialistično strujo. Pride čas, ko se bodo morale odločiti in tedaj se socialistično gibanje v tej deželi prične s pravim zamahom. Organizirani socialisti tega seveda ne moremo čakati, ampak delati neumorno kot zmerom. Čimjajči pokret si zgradimo, toliko prej se bo ameriško delavstvo odločilo — za socializem!

Vprašanje obrambe

V socialističnih krogih je vprašanje obrambe in oboroževanja še vedno nerešen problem. Ponekod so odločno proti vsakim potroškom za armado in mornarico; kjer pa so socialistične stranke močne in morajo nositi odgovornost, tam stvar ni tako enostavna.

Vzemimo za primer Švico — majhna dežela z malim številom prebivalstva. Pretita ji Hitler z ene in Mussolini z druge strani. Švicarji so zaljubljeni v svojo neodvisnost, toda oboroževanja zanje niso v militarističnem smislu nikdar poznali. V predvojni dobi so se vse evropske velesile zavezale spoštovati nevtralnost Švice in nedotakljivost njenih mej.

V povojni dobi pa je i Švica spoznala, da so pogodbe med deželami v današnjem času celo veliko manj upoštevane, kakor pa v letih svetovne vojne. Zaradi tega je Švica sklenila zgraditi proti eventualni sovražnikom njene svobode svojo obrambno silo.

Vse stranke so se morale — hočeš nočeš — izraziti za ali proti predlogu vlade. Socialistična ni bila izjema. Ena struja v nji je argumentirala, da je vsakdo, ki bi sprejel Hitlerjeve ali pa Mussolinijeve čete križem rok, izdajalec delavskega razreda in strahopetec. Druga je prav tako trdovratno trdila, da delavstvo nič ne pridobi, ako pomaga eni buržvazni struji v boju proti drugi.

Kako resne so bile te razlike v mišljenju švicarskega socialističnega delavstva, dokazuje dejstvo, da je na socialistični konvenciji glasovalo 263 zastopnikov proti oboroževanju za obrambo Švice in 255 delegatov za narodno obrambo. Večina proti troškom za zgraditev armade in utrdb je znašala torej le borih osem glasov, kar pomeni, da vprašanje s tem ni bilo rešeno.

Za nacionalno osvoboditev Hrvatske

Hrvatski komunisti, ki so imeli pred tedni v Clevelandu svojo prvo konvencijo, poudarjajo v svojem programu "nacionalno osvoboditev Hrvatov" (iz ropstva srbske buržvazije) za svojo temeljno in najvažnejšo točko.

Čudna so pota komunističnih manevrov! Ali pa hrvatski komunisti morda sploh niso več komunisti, ampak le konkurenti v tekmi med nacionalističnimi strujami za prvenstvo v šovinizmu?

Dirka Italije z Anglijo

Angleški poslanik v Addis Ababi je bil prvi, ki je zapustil Etiopijo. Italija je sporočila vsem, da je etiopsko cesarstvo zdaj italijanska posest in zato svetuje, da se naj poslaniški čimprej izselijo iz etiopskega glavnega mesta.

Ni je dežele na svetu, ki bi v poslednjih par letih padla v tekmi z Mussolinijevim imperializmom toliko, kakor Anglija.

Temeljna naloga vsake kapitalistične vlade je protektirati svetost profita.

RAZPRAVA K SPOREDU ENAJSTEGA REDNEGA ZBORA JSZ

JAKO KRITIČNO MNENJE IN NEIZBEŽNO KRITIČEN KOMENTAR

Proti separatizmu

Mogoče bi bilo boljše, da bi bili že prej več pisali o stvarih, ki bodo prišle na bodoči zbor JSZ. Do danes so bili s svojimi mnenji zastopani večinoma pristaši idej za ločitev zveze od Socialistične stranke. Vsaj tako je bilo razumeti iz dopisov in priporočil. Ta enostranska diskuzija v Proletarcu je toliko pomagala, da je bila na seji kluba št. 1 zahteva, da se da delegatom naročilo, da ko pride ta predlog na dnevni red na zboru, da delegati glasujejo za separacijo. Niti eden zagovornikov te ideje ni hotel poseči v zgodovino Zveze od leta 1918, ko se je ločila od soc. stranke, pa do leta ko smo se zopet pridružili soc. stranki. Niti tajnik Zveze v svojem dopisu v Proletarcu od 24. junija ne omenja tega, dasiravno bi on kot tajnik moral podati poročilo, ali je bilo za nas boljše biti samostojna organizacija, ali je bilo boljše, ko smo bili zopet priključeni stranki.

Tajnik zveze pravi, da stranka nam ni dala v povojni dobi posebnih inspiracij, pa naj je bila pod vodstvom militantov ali pa starogardistov. Pozabil pa je, da so bili ves čas na krmlu tako zvali desničarji, to je newyorška skupina, katero on tako rad zagovarja. Levičarji ali militanti so prišli v vpoštev šele na konvenciji v Detroitu. In takrat se je začel tudi edrt boj starogardistov napram soc. stranki. Torej ves čas v povojni dobi je bila soc. stranka pod vodstvom tiste skupine, katero naš tajnik Zveze vedno zagovarja. Čemu nam

oni niso dali inspiracij? In če jih niso bili zmožni dati takrat, kako morete vi trditi, da bi jih nam dali danes? Niso jih bili zmožni dati v času, ko smo vsi kooperirali z njimi. Danes pa hočete inspiracij in dela od stranke, kateri bivši člani nasprotujejo s sabotiranjem, nedisciplino in z zbgami vsake vrste. Takoj po detroitski konvenciji je newyorška skupina odpovedala finančno podporo stranki in napadala njen odbor v svojem New Leaderju, v kapitalističnem časopisu, na svojih sejah in sploh kjer je imela priliko za to. In med nami se še dobe sodrugi, ki trdijo, da so Oneal, Waldman in kompanija dobri socialisti. Rad bi videl kaj bi vi z menoj naredili, ako bi jaz to delal v naši Zvezi, kot so ti izdajalci delali v soc. stranki in še danes delajo. Podpirali bodo v prihodnjih volitvah rajše vsakega drugega kandidata kot kandidata stranke, katere člani so svojačasno bili. Nasprotniki sedanjega odbora soc. stranke radi trdijo, da ista sestoji večinoma iz študentov in neizkušenih ljudi. Kdo je temu kriv; sodrugi? Na zadnji klubovi seji sem povedal svoje mnenje, kar nekateri ni bilo všeč; nekaterim iz razloga, ker niso razumeli, drugim pa, ker neradi vidijo, če se kdo oglasi iz vrst članstva. Ponavljam tudi tukaj, da v soc. stranki nam manjka ene generacije, to je tiste povojne generacije, katero naši desničarji v soc. stranki niso znali pridobiti.

Med ameriškim sodrugi, in tudi našimi Jugoslovanskimi, je takrat in še danes v precej-

STAVKARJE PRETEPAJO IN STRELJAJO!

Ena izmed večjih stavek poslednje dobe se je dogajala pri Remington-Rand kompaniji v Syracuse, N. Y. Delavci niso zahtevali drugega kakor toliko dostojno mezd, da jim bi zadostovala za kritje najpotrebnejših reči, ki jih rabijo za življenje, priznanje unije in pa nekaj izboljšav pri delu. Družba je zahtevala zavrnila in izjavila — če nečete — dobro, pa preselimo tovarno

drugam! Delavci in trgovci so se prestrašili te pretnje! Izkoriščevalci to sredstvo pogosto uporabljajo. Šele kadar bo večina ameriških delavcev v unijah in svoji politični stranki, bo konec slepomišljenja s selitvami tovarnen. Na sliki je prizor iz stavke pri prej omenjeni kompaniji.

šnji meri prevladovalo mnenje, da žena spada v kuhinjo in cerkev. Otroci za 'show' in potem spat. Moški smo šli pa na sejo, potem pa v saloon. Nikdar pa nisem po naših naselbinah videl, da bi iskali pota ali se ukvarjali z delom ali mislili kako ohraniti našo mladino za soc. stranko in pridobiti še druge poleg. Na seji kluba št. 1 se mi je povedalo, da so za mladino imeli sokolsko društvo, v katerem so jo poučevali v telovadbi. To je zame novica, ampak telovadba samo ni vzgojila mladine, kar se je pokazalo pozneje. Starši sami so tudi učili, vsaj nekateri, pa tudi to ni pomagalo. Jaz sam tudi učim, toda ako ne bomo v naši zvezi in stranki ustvarili pogojev, ki bodo privlačili za mladino, bo moje učenje ravno tako brez uspeha, kakor je bilo učenje drugih. Ker mladina, ko bo odrasla, če ne bo pogojev pod katerimi bo lahko ostala, se zabavala in delala z nami, bo šla drugam in bo za nas izgubljena. Iz tega vzroka mislim, da bo na zboru to vprašanje za nas in soc. stranko veliko bolj važno kot pa vprašanje separatizma.

Se malo odgovorja tistim, ki so na zadnji seji breknali na strune klerikalizma. Kaj nam pomaga ves boj proti temi klerikalizmu, ako bodo sodrugi, ki so na odgovornih mestih podpornih organizacij raje volili člane s klerikalnim prepričanjem v odbore kot pa svoje sodruge. To se je zgodilo na zadnji polletni seji SNPJ.

Je še več točk, ki bodo na zboru bolj važne kot separatizem. Kampanja za letošnje predsedniške volitve; finance, za našo Zvezo še posebej, Proletarec in druge publikacije. Nadalje odnosi naše Zveze napram podpornim organizacijam in dela naših sodrugov v njih, da ne bodo nastopali vsak na svojo pest in namesto, da bi se skupno borili proti klerikalizmu v naših organizacijah, se največkrat praskajo sami med seboj za oslovo senco, medtem ko klerikalizem širi svoje kremplje in objema naše organizacije. Ko bi bil vedel, da je gibanje za odstop v klubu tako močno, bi bil povedal svoje mnenje o posameznih točkah zboru v več dopisih.

Justin Zajc, delegat kluba št. 1 JSZ.

Komentar urednika

Urednik Proletarca se izogiba komentarjev k dopisom kolikor največ mogoče. Poročevalcem, ki so v čem zmotno informirani, ali ako o čem razpravljajo s stališča popolnoma neresničnih "ugotovitev", ponavadi piše pojasnilno pismo in tako se stvar na ta način najboljše in najpametneje izravna. Vselej to seveda ni mogoče. Gornji dopis je prejel v roke šele v nedeljo ob 1. pop. na

dom, ob 3. isti dan pa so morali biti zadnji rokopiši v tiskarni, katere je eno uro vožnje od našega urada. Dopisnika v tem kratkem času ni utegnil obiskati, in ker je to zadnja številka pred zborom, je dopis priobčen brez razgovora z avtorjem. Zato so potrebna k njemu pojasnila, ker bi drugače nekateri njegove trditve napravile popolnoma napačen vtis.

1.) V Proletarcu ni v dosegljivi diskuziji še nihče predlagal ločitev JSZ od stranke, niti ne na sejah JSZ (glej zapisnike sej), ne v klubu št. 1. Samo en član se je na seji eksklutivno, in na seji kluba št. 1 izrekel za ločitev, drugi takozvani starogardisti (ta označba v JSZ nima podlage, ne mesta) pa so le argumentirali v obrambo dela, ki ga je izvršila JSZ, v očigled očitkov, kakršni so bili v Proletarcu citirani na angleški strani v izdaji z dne 17. junija. V nji je rečeno, da je bilo po mnenju eksekutive sedelovanje JSZ s stranko v prošlosti zadovoljivo in upa, da bo v bodoče še boljše. Nato izjavila navajajo dejstva, ne pa kako zakotno sušljanje, o tendencah v soc. stranki, ki so se pojavile proti federacijam, ne glede, ali so bile v frakcijskem boju s staro gardo, ali pa so delale po svoji stari poti, kakor dela JSZ. Čisto gotovo pa je, da je marsikdo nad vsem tem pričkanjem razočaran in ločitev ni bi nasprotoval.

2.) Na seji kluba št. 1 ni nihče zahteval, da morata klubova delegata glasovati za separacijo. Bil je le eden, ki je v svojem govoru dejal, da se take diskuzije vrše zato, da se dajo zastopnikom navodila. Teh nista dobila nikakih. Nihče ni predlagal, da se jima navodila da, ali se jih ne da.

3.) Trditev, da niti eden ni hotel poseči v zgodovino zveze (očividno ima dopisnik v misli sejo kluba št. 1, o kateri piše) tudi ne soglašajo z dejstvom. Urednik, ki je član iste kluba, ve, da je v razpravi povsem objektivno izjavil, da je bila JSZ ohranjena, da ni zatajila svojih načel in da so mnoge veliko večje federacije, kakor je naša, razpadle ali bile oslabiljene prav tako, kakor je bila oslabiljena JSZ, negleda če so se ločile ali ne. Ko se je JSZ vrnila, ni imela stranke v večini mest skoro nič angleško poslujočih klubov — in to niti v Chicagu, ne v Detroitu, ne v Clevelandu. Kdor je čital Proletarca ve, da je bilo v njemu že nešteto člankov, ki so obravnavali pojave v zgodovini JSZ. O springfieldski konferenci, ki je zaključila izstop, ni bil navzoč sedanj tajnik zveze, ne sedanj urednik. S. Pogorelec je bil tedaj v armadi in v razvoju zveze sploh ni mogel posegati. Vprašanje, ki ga dopisnik s svojo opazko o dotičnem izstopu znova načinja, je toliko

7.) Trditev, "nekateri neradi vidijo, če se kdo oglasi iz vrst članstva," je kvarna, milo rečeno, ker draži ljudi po nepotrebnem in brez vzroka.

8.) Nepoznavalci mnogokrat govorijo o problemu agitacije med mladino popolnoma z napačnega razumevanja. V klubu št. 1 na pr. je bilo še celo nekaj let po vojni okrog polovico samskih članov, ako ne več — mladina, priseljena iz starega kraja, oženjeni pa so imeli večinoma le še neodrasle otroke. Tu in tam so jih sodrugi poslali v YPSL. Toda naj nam bo všeč ali ne, z židovsko mladino otroci slovenskih staršev niso mogli najti sorodnosti niti v aktivnostih. Pokojni Jože Zavertnik pa je svoje otroke vpisal v Delavsko telovadno jednoto (ne v sokolsko društvo), katere še danes obstoji in je priredila te dni veliko delavsko olimpijado v Clevelandu. Vdijo jo Čehi. Zavertnikovi otroci, ki so bili na dotični seji kritično omenjeni, so bili v času, ko je bil Jože Zavertnik še krepak in aktiven, delovni na klubovih prireditvah in pri Proletarcu toliko kot morda otroci še nobenih staršev, kar jih imamo ali smo jih imeli v našem pokretu. Kajpada, potrebnega prepričanja niso imeli in ko je omagal on, so odpadli drug za drugim tudi njegovi otroci. Ne sagimo otroci — v času vojne reakcije je odpadlo tisoče in tisoče članov, ki so trdili, da so socialisti, pa niso bili.

Še nekaj trditev je v dopisu, kakršne se lahko zapise s par besedami, a za zavrnitev bi jih bilo treba več. A naj to zadržimo. Proletarec ves čas apelira na strpnost, na sodružno razumevanje, na načelo upoštevanja drug do drugega. Če že pride do vročih sprekov na sejah, se jim vsaj v listu lahko ognemo. — Urednik.

Nekaj o razdruževalnih tendencah

Cleveland, O. — Ker smo prišli s takozvanimi militanti in starogardisti v konfuzijo, sem že pred meseci čel mnenju, kaj, če bi JSZ postala v slučaju razkola samostojna? Nekaj sličnega veje tudi iz dopisa Chas. Pogoreca.

Upam, da se kaj takega za enkrat ne bo pripetilo. Mi smo en izmed onih, ki delavce učimo, "združite se!" Ako se ločimo od soc. stranke, mnogim ne bo po volji in tudi nam samim ne. Ne bili bi odgovorni nobeni stranki in pridružili bi se potem lahko katerikoli in kakršnikoli, ali pa nobeni.

Res ni v soc. stranki vse tako kakor bi kdo rad, ampak dokler smo v nji smo njeni člani in kot taki ji lahko priporočamo spremembe. Lahko jih tudi zahtevamo. Če pa nismo člani, nimamo v nji nobene besede. Smo tudi v drugih organizacijah in tudi v njih nam ne gre vse zlahka izpod rok. Velikokrat se moramo boriti v njih za malenkostne spremembe, a vendar večinoma vsi ostanemo zraven. Torej ne vem, čemu ne bi tudi v tem slučaju, ako vemo, da si ne moremo prebrati na bolje. Nekdo je JSZ že izstopila. Potem se je spet vrnila. Torej če nismo dosti profitirali takrat, bi tudi sedaj ne. Gotovo bo zbor JSZ skrbel, da ostanemo kjer smo.

Časi se spreminjajo za vse stranke. Tudi v demokratski in republikanski se dogajajo spremembe in tudi v njih so frakcijski boji in imajo uskoke. Dejal sem že, da se ne strijnam z vsem, kar se vrši in se je vršilo v soc. stranki, posebno zadnje čase, še manj pa o-

dobravam nastopanje nekatereh prejšnjih sodrugov, posebno onih, ki so pripravljeni izstopiti ali resignirati za vsako malenkost. In takih je precej. Na pr. naš Sidney Yellen, še ne dolgo tega je bil tajnik soc. stranke v Ohio. Ker pa ni šlo vse po njegovi želji, je resigniral, nato pustil stranko in sedaj deluje s socialdemokrati. Če mu ne bo pri njih všeč, bo storil isto.

Delegaciji JSZ pozdravi! Delujte za socializem in njegovo uresničenje. — Frank Barbič.

Potovalni agitatorji

Little Falls, N. Y. — Prečital sem pazno dopis Frances Zakovškove, ki pravi, da bi moral biti sodrug kot je Joško Oven potovalni agitator, na primer za SNPJ, namesto da izgublja čas v krojačnici. Prav tako koristno bi bil tak agitator za našo zvezo. Ako le mogoče, naj se to priporočilo izvede. Ker pa so v današnji družbi potrebna v vsakem podjetju denarna sredstva, so tudi v tem slučaju. Zato pošiljam v ta namen \$5 in upam, da dobim mnogo posnemovalcev, da zberemo zadosten agitacijski fond.

Dalje naznanjam sodrugom in drugim rojakom, da sem o tvoril veliko dvorišče in vrt za igranje in ustavljanje avtov, ki je prosto vsakemu, ki se ga hoče poslužiti. Kadar pridete z avtom skozi naše mesto, ustavite se pri Petavsu na Lovers Leap.

XI. rednemu zboru JSZ želimo čimvečji uspeh.

Frank Petavs.

Finska federacija odstopila

Finska socialistična federacija, ki je bila izmed narodnostnih skupin v socialistični stranki najjačja, je odstopila. Uradni izkaz soc. stranke beleži, da je imela finska federacija meseca maja 1.138 članov. Ima svoj dnevnik, dvorane, tiskarno, in pod njenim vplivom in vodstvom je mnogo združenj, druženj in raznih drugih organizacij.

V Chicagu so odstopili od stranke klubi židovske federacije. Urednik čikaške izdaje dnevnika Forward J. Siegel je bil iz stranke izključen, istotako H. Cohen, ki tudi dela v Forwardovem uradu. Oba sta aktivna v židovski federaciji.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva.
Deset članov(ice) je treba za
novo društvo. Naslov za list 1-
za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30-3:30; 6:30-8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 5440
If no answer — Call
Austin 5700

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS.

Velika prireditev

V SOBOTO 4. JULIJA

V DVORANI SOKOL HAVLICEK

2619 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

v pozdrav

XI. rednemu zboru JSZ in Prosvetne matice

PRICETEK OB 8. ZVEČER.

SPORED:

Pozdravni govor. JOŠKO OVEN, "bivši Detroitčan".

"Kamnolom" (Stone Quarry)

Muzikalna drama v štirih dejanjih. Spisal TONE SELISKAR. Glasbene prizore priredil JOHN BERLISG. Vprizori dramski odsek klubov št. 114 in 115 JSZ, s sodelovanjem pevcev in pevke soc. zbora "Svoboda", Detroit, Mich., in s sodelovanjem Berlisligevega orkestra iz Detroita.

OSEBE:

Milan, miner v kamnolomu.....	Jack Gorup
Liza, njegova žena.....	Ivanka Urban
Adam, njegov oče.....	Ciril Stular
Alfred, obratovodja.....	August Platt
Paznik.....	Joseph Kosić
Prvi delavec.....	Mike Glad
Drugi delavec.....	Frank Cesen, Jr.
Tretji delavec.....	Janko Zornik
Prva delavka.....	Urika Semrov
Druga delavka.....	Ančka Plazar
Mladenec.....	Lovro Sluga
Stari delavec.....	Albert Naprudnik
Klemen.....	Leo Junko
Drugi mladenec.....	Anton Jurca

DRUGI DELAVCI IN DELAVKE:

J. Spendal, K. Junko, M. Glad, A. Travnik, A. Klarich, M. Jurca, M. Obratovich, F. Gorup, U. Grum, A. Jurca, R. Potočnik, J. Grum, L. Sluga, M. Potočnik.

Režiser: FRANK CESEN. — Dirigent: JOHN BERLISG

Sufler: RUDOLF POTOČNIK. — Lučni efekti: ESTOK MENTON.

Mojster scenerije: JIM KADLEC. — Masker: FILIP GODINA

Ravnatelj celotne prireditve JOHN RAK.

POKROVITELJ PRIREDITVE KLUB ŠT. 1, JSZ

Aranžma sporeda v področju dram. odseka kluba št. 1 JSZ

PO IGRI PLES IN PROSTA ZABAVA

Igra JOHN KOČEVARJEV orkester

Vstopnice v predprodaji 40c, pri blagajni 60c.

Med 1. in 2. dejanjem pozdravi udeležence tajnik kluba št. 1 JSZ, JOHN RAK

Vsi udeleženci so vabljeni, da pridejo na večerjo v soboto 4. julija ob 6. zvečer v gori omenjeno poslopje skupno s člani XI. zbora JSZ in z igralci in pevci iz Detroita. Cena za večerjo je 40 centov.

KONČNO VABILO NA PREDSTAVO "KAMNOLOM" V SOBOTO 4. JULIJA

Detroit, Mich. — Sodeč po raznih vesteh, vlada v javnosti za Seliškar-Berliskovo muzikalno dramo "Kamnom", ki bo uprizorjena na odru Havličkove dvorane v Chicagu, Ill. dne 4. julija, ob priliki konvencije JSZ, ogromno zanimanje. Detroiti igralci in pevci, 30 po številu, že "pokajo" svoje koveče, natrpne s kostumi, notami in raznimi rekviziti; or-

kester uglašuje svoja godala, da kar strune pokajo. Vsi so silno navdušeni za čikaško predstavo in trdno odločeni, da dosežejo uspeh kot še nikdar prej! Z ansamblom pride v Chicago tudi več gostov, kar znači, da bo detroitska grupa štela nad 50 ljudi.

Vsebinska "Kamnom" je socialnega značaja. V njej se krešeta dva svetova za nadoblast. Na eni strani je ponižano in zatirano delavstvo, na drugi pa kapital, kateremu ni nobeno sredstvo preostudno za dosego svojih ciljev. Glavni karakterji v tej drami so: delavski voditelj Milan, njegova žena Liza, njegov oče Adam, in lastnik ogromnih kamnolomov

Alfred. Poleg teh nastopi še 10 igralcev z manjšimi vlogami ter mešan ZBOR "SVOBODA". V originalu je "Kamnom" tragedija v štirih dejanjih, priobčena v Družinskem koledarju 1929 izpod veččega peresa Toneta Seliškara, znane književnika in literata iz Ljubljane. Dasi je ta tragedija dovršeno delo, smo ji kljub temu z ozirom na poznejši raz-

voj svetovnih dogodkov dodali še več delavskih dialogov propagandnega značaja. Glavna atrakcija bo pa nedvomno krasno petje, ki prepleta to dramo vseskozi, kot studenec gorsko pobočje. Pevske točke vključujejo mešan zbor, tri duete in pet solospjevov. Pesmi je uglašil naš pevovodja J. Berlišk, kot tudi orkestracijo, ki bo v krasni harmoniji spremljala dogodke na odru.

Izvrleček vsebine je v kratkem sledeči: V delavski četrti industrijskega mesta živi mlad in energičen delavski voditelj Milan s svojo lepo ženo Lizo. Njun zakon je prva leta srečen, toda usoda pripelje nenadoma na pozorišče lepega pa-

morano propadlega delovodja kamnoloma, Alfreda. Ker je Liza bolj nagnjena k slabemu kot dobremu, se razvijejo med njima intimni odnosi, ki pa ne ostanejo dolgo tajni. Slišanje o tej aferi doseže tudi Milanovo uho, zato se v njem naseli črv ljubosumnosti, ki gloda v njegovi duši, dokler ne prikipi z vso silo na površje. V takem položaju najdemo Milana, ko zatuli tovarniška sirena, kateri se on po skrajnih duševnih mukah le nerad odzove. Ko se Milan odpravi na delo, se pa nenadoma pojavi pri Lizi Alfred. V njegovi glavi se je porodila zločinska misel, da bi poslal Milana v bosanske kamnolome in si s tem otvoril prosto pot k Lizi. Tedaj pa stopi v sobo Adam. Med njim in Lizo se završi burna scena.

V drugem dejanju se pojavijo delavci in delavke, ki uživajo pred kamnolomom svoje bomo kosilo. Nekateri se šaljijo, drugi čitajo in tretji filozofirajo. Dočim misli Milan na svojo žalostno usodo ter na "kalne in vodene oči" svoje Lize. Medtem pa pokliče Alfred Milana, hoteč ga pregovoriti, la bi odšel v bosanske kamnolome. Tedaj Milan vzplamti. Z linamično silo bruhne na dan srd, ki ga je gojil do tega lopova; pove mu brez oklevanja kaj misli o njem, obenem mu pa zagrozi z dinamitno patro- no. V Milanu se završi duševni preobrat. V svoji bolni domišljiji vidi groteskne pošasti, ki se mu režijo v obraz. Tedaj ga pa pokličejo delavci, da jim razstreli skalo. Milan pa ostane na nevarnem mestu, dokler se ne završi eksplozija. Posledice so grozne; strašno pohabljenega in slepega, prinesejo delavci Milana iz kamnoloma.

Tretje dejanje nas popelje v Milanovo stanovanje. Adam je v svojem elementu; kot groteskna maska stoji pred Lizo ter ji narekuje grozno sodbo, toda ona je izgrubila poslednji čut dostojnosti, zato se mu roga v obraz. Na pozorišče pride Alfred z nečednimi nameni. S

"V tovarnah, ki smo jih zgradili, imamo pravico ostati!"

V nešteti tovarnah, v trgovinah in vsakojakih drugih obratih v Franciji so delavci prišli na delo, kot običajno, toda niso pričeli delati, kot običajno, ampak se posedli in zastavljali. Kdo jih naj izčne? Oblast? Na srečo delavcev je oblast zdaj njihova in njihova vlada

krmarji državo! Stavkarji so skrbeli za vzoren red in obnem pazili, da ni nihče ničesar vzel ali pokvaril. Na tej sliki so delavci Farmanove tovarne za izdelovanje aeroplanov v Parizu, ki so pred par tedni zastavljali, ostali v tovarni in družbi digitalizirali svoje pogoje. Sprejela jih je, ker ni imela drugega izhoda.

seboj prinese šampanjca in svilene obleke. Sledijo piske orgije, katerim bi sledile tudi spolne, da jih ne bi oviral Milanov duh. Liza plava v rajskih višavah. Čašo opojnosti je izpila do dna. S svojo koketnostjo tira Alfreda v obup. Višek predznosti pa doseže s tem, da pripelje pohabljenega Milana iz sobe ter se norčuje iz obeh. Tedaj se pa tudi v Milanovih bolnih možganih pojavi še iskrica življenja; pritiplje se do Lize ter jo v svoji agoniji prične daviti. Alfred, videč to, skoči po nož, katerega mu Liza potegne iz rok, ter ga zasadi svojemu soprogu Milanu v srce. Po tej tragediji se razmerje med Lizo in Alfredom temeljito spremeni. Mrtvega Milana najde njegov oče Adam, ki ga sklene kruto maščevati.

Cetrto dejanje: Liza pride vsa obupana za svojim ljubimcem v vilo. Dasi naivna vendar se prične polagoma zavedati svojega zločina, zato roti Alfreda, da jo vzame s seboj na Dunaj, toda pri njem je nateleta na nepričakovan odpor. Lopov, dasi skriv zločina, zvali vso krivdo na Lizo in se ji pri tem še roga. Iz njegovih sarkastičnih opazk on razvdi, da mu je bila le priležnica kot že nešteto drugih, zato se v njej pojavi upornih duh. Sledijo skrajno napeti prizori, ki bodo globoko posegli v naša čustva. Medtem pridri na pozorišče razjarjena množica pod Adamovim vodstvom iska joč Alfreda, toda strahopetec jim ne uide. Zenske planejo po Lizi in jo pretepajo do smrti. Njene poslednje besede so posvečene Adamu, njene oči pa izražajo nemo obtožbo proti razuzdanim predstavnikom kapitalizma, ki je kriv smrti dveh mladih in ljubečih se src.

Še enkrat opozarjamo na to krasno muzikalno dramo, kjer se krešajo karakterji kot v nobeni drugi. Jedro te drame je polno čustev. Odlikujejo ga ljubezen, intrige, sovraštvo, razredna borba in zavest, umori in krasno petje. Igralci so same trenirane in izbrane moči, zato vam bo ostal duševni užitek "Kamnom" nedvomno še dolgo v spominu.

Iz zapisnika izredne seje odborov JSZ dne 24. junija 1936

Izredne seje odborov JSZ 24. junija 1936 sč se udeležili Frank Alesh, Filip Godina, Fred A. Vider, Josko Oven, Frank Zaitz, Anton Garden, Frank Udovich, Alice Artach, John Hujan, Angela Zaitz, Peter Bernik, Ivan Molek, John Rak in Chas. Pogorelec. Predseduje Aleš. Tajnik poroča, da je bila ta seja sklicana radi nekaterih zadev, ki se tičejo prihodnjega zbora. V Clevelandu nimamo še nobenega referenta, ki bi govoril o delu klubov JSZ in o agitaciji za Proletarca, Majski Glas in Am. druž. koledar. Na predlog P. Bernika sklenjeno, da se ta mandat poveri delegatu Antonu Jankoviču, ako ga sprejme.

Pogorelec predlaga, da se povabi sledeče organizacije, da pošljejo bratske delegate: SNPJ, SSPZ, socialistično stranko, češko federacijo in židovsko federacijo.

Garden predlaga, da se židovske ne povabi, ker faktično ni več v stranki. Tajnik Pogorelec pravi, da jo ima v majskem poročilu tajnik Clarence Senior vključeno za strankino organizacijo in v izkazu naveda število njenih članov. Pogorelec predlog je bil nato sprejet.

Pogorelec pravi, da je naloga eksekutivne najeti zapisnikarje za zbor. Razprave o tem se udeležijo več članov. Težkoča je, ker JSZ tega dela ne more plačati po vrednosti. Sklenjeno, da se da zapisnikarju za tri dni zborovanja in za ureditve zapisnika vsoto \$40, in za izvršitev tega dela se vpraša s. Louis Benigerja, Ako bi on za zapisnika ne mogel prevzeti, se Chas. Pogorelec pooblasti iskati koga drugega.

Dalje tajnik omeni, da je Peter Kokotović še vedno uposlen v Kanadi in ne ve, ako bo mogel priti na naš zbor; kjer je določen za uvodnega govornika.

Zaitz predlaga, da ako Kokotovića ne bo, ga naj nadomesti Josko Oven. Oven pravi, da se prve seje ne bo mogel udeležiti. Garden nato predlaga, da naj Kokotovića nadomesti F. Zaitz. Predlog sprejet. Sklenjeno, da naj tajnik naroči pozdravni napis, ki se ga

razobesi nad vhomom v dvorano.

Nato je sledila splošna razprava o sporedu zbora, in o vprašanju, kakšno naj bo naše stališče v odnosih do soc. stranke. Splošno mnenje navzočih članov je, da je potrebno ostati v nji in zveza naj se loči šele če ji ne bi bilo več mogoče ostati v nji, oziroma, ako bi stranka sklenila federacije razpustiti, kar pa ni verjetno.

Konec seje.

Upravitelj vseh naših organizacij

Prošnja za sodelovanje

Kakih 4.000 podružnic naših podpornih in nekaterih drugih centralnih organizacij je prejelo od uredništva "Narodnega Adresarja" pisma z vprašalno polo — s prošnjo, da odgovorijo na stavljena vprašanja in da izpolnijo polo vrnejo uredništvu. Upravitelji teh društev se naprošajo, da to storijo čimprej in tako olajšajo nabiranje in porazdelitev podatkov za sestavo adresarja našega javnega življenja v Ameriki.

Razun teh imamo nekoliko tisoč samostojnih organizacij, katerih naslov je jako težko dobiti. Ni človeka med nami, ki bi vedel za majhen odstotek teh organizacij. Pa vendarle vsaka izmed njih je del našega javnega življenja in naših skupnih naporov. Da le obrnemo pozornost, na primer, na naše narodne ustanove, pa pogledimo, kdo bi mogel naštet ali pokazati popis vseh naših čitalnic, dvoran (cerkvenih, društvenih in privatnih), pokopališč, knjižnic, narodnih domov, sirotišč, šol (narodnih, župnijskih, strokovnih, umetniških) in drugih!

Bilo bi zaman vprašati za kak popis naših prosvetnih druženj, ker ga nima. V to vrsto spadajo diletantsko-dramatične skupine, historijske organizacije (kakor Baragova Zveza), glasbena udruženja, Orli, cerkveni in posvetni pevski zbori, podružnice Prosvetne zveze in Prosvetnega Saveza, prosvetni odbori, Sokolska društva, športni odseki (baseball, basketball, bowling, football itd.), tamburaški zbori itd.

Političnih organizacij imamo veliko število, med katere spadajo American Yugoslav Ass'n of Minnesota, Demokrat-

ski klubi, Hrvatski Domobran, Industrijski Savez, Jadranska Straža, Jugoslovanska matica, Kola hrvatskih sinova i keci, Narodna Odrbrana, Organizacije saveza hrvatske seljačke stranke, Patronatski odbori, Republikanski klubi, Savez radniških klubova, Sekeja S. L. P., Slovanske zveze v Kaliforniji, Illinoisu in Pennsylvaniji, Socialistična zveza itd. Kdo ve za vse te organizacije?

Imamo na stotine neodvisnih podpornih organizacij, ki niso nikjer zapisane; in take, ki spadajo k tujim centralam, kot I. W. O., K. of C., W. O. W. in drugim.

Med dobrodelnimi organizacijami nahajamo Hrvatskega Radiša, Prosveto, Srpski Privrednik, razne verske skupine itd. Ali kdo ve za njihove naslove ali za njihovo število?

Zenska udruženja so se tudi lepo razvila, med katere spadajo Hrvatska žena, Jugoslovanska žena, Kolo srpskih sestara, Slovenska ženska zveza, razni ženski klubi itd., ali razen Slovenske ženske zveze popisa za ostale ni.

Imamo tudi veteranska društva, kot American Yugoslav Veterans' Ass'n, in Savez dobrovoljaca Kraljevine Jugoslavije.

Tudi gospodarsko se vedno bolj udružujemo ter obstojajo stavbinska in posojilna društva, konsumne zadruge in zadruge producentov, udruženja trgovcev, ostrigarjev, ribičev, razjerečev itd.

Socialnih klubov je vsestranskih, kot vseučilišnih, zabavnih, lovskih in raznih drugih.

Jako malo ljudi je med nami, ki vedo za naš tisk, kot časopise, koledarje, revije in specialne izdaje, ki se pojavljajo od časa do časa.

Pa niti ta generalni seznam naših raznih interesov v Ameriki ni popoln, da ne govorimo o kakem detaljnem seznamu vseh njim pripadajočih organizacij, ker ga nismo nikoli imeli.

Kakor je iz gornjega razvidno, se je "Narodni Adresar" lotil povsem neobdelanega polja, katerega bi morala naša javnost bolj poznati, vsaj vedeti za vir, kjer more kaj izvedeti, kadar je treba. Zalibog ne vemo za naša društva niti v poedinih nekoliko večjih kolonijah.

Da vse to poizvemo, da vse to pravilno zabeležimo, je neobhodno potrebno, da upravitelji naših organizacij in ustanov takoj prijavijo ime in naslov svojega društva "Narodnemu Adresarju". Naglašamo in podčrtamo, da dostavljanje teh informacij ne veže dotičnega društva na nikakšno obveznost.

To je prvo in bržkone tudi zadnje podjetje te vrste med nami. Naše življenje v Ameriki pada in za nekoliko desetletij ne bo nihče vedel, da smo tukaj nekdanji živel s polnim življenjem, ako ne ostavimo potomstvu in zgodovini trajen spomenik našega današnjega obstanka in delovanja.

Sporočite ime in addresso vsakega društva in ustanove "Narodnemu Adresarju", 156 Fifth Avenue, New York City.

Ivan Mladinec.

Novi kardinali so sami Italijani

Papež Pij je 18. junija imenoval za kardinala šest višjih svečnikov, večinoma svoje prijatelje. Po narodnosti so vsi Italijani. Katoliški Slovenci in Hrvati, ki čakajo, da dobe vsaj enega kardinala, še vedno niso prišli na vrsto. Baje ima pri tem tudi "politika" nekaj zračen. Če bi namreč papež poklical kardinalski klub kakemu Jugoslovancu, bi Mussolini smatral to za "neprijateljsko dejanje". Sveta stolica pa se duceju noče zameriti, pač pa si išče njegovega prijateljstva, kar je dokazala posebno v slučaju Etiopije.

Ako bi med delavci ne bilo hlapcev in skebov, ne bi bila nikdar nobena stavka izgubljena.

SEZNAM ČLANOV XI. REDNEGA ZBORA JSZ IN PROSVETNE MATICE

KLUBI JSZ

1. Chicago, Ill. — Kristina Turpin in Justin Zajc.
3. Oglesby, Ill. — Anton Udovich.
4. La Salle, Ill. — Peter Banich.
5. Conemaugh, Pa. — John Langerhole.
9. Power Point, O. — Chas. Bogataj.
10. Forest City, Pa. — Joseph Drasler.
11. Bridgeport, O. — Frank Matko.
13. Sygan, Pa. — Frank Pustovrh.
19. Burgettstown, Pa. — Chas. Pogorelec, zastopnik.
16. Chicago, Ill. — Frank Benčina.
20. Chicago, Ill. — Michael Chavich.
21. Arma, Kans. — John Kunstelj.
24. Salem, Ohio. — Frances Mihyev.
27. Cleveland, O. — Louis Zorko.
31. Imperial, Pa. — Frank Augustin.
37. Milwaukee, Wis. — Leonard Alpner.
45. Waukegan, Ill. — Frances Zakovick.
47. Springfield, Ill. — Joseph Ovca.
49. Collinwood, O. — Theresa Gorjanc.
69. Herminie, Pa. — Anton Zornik.
95. Piney Fork, O. — Nace Zlemberger.
114. Detroit, Mich. — John Zornik.
115. Detroit, Mich. — Louis Korosec Jr.
118. Canonsburg, Pa. — Marko Tekavc.
175. Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
180. West Allis, Wis. — Frank Matkovich.
211. West Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant.
222. Girard, O. — Anton Nagode.
224. Chicago, Ill. — Mary Vrhovnik.
235. Sheboygan, Wis. — John Spendal.

ANGLEŠKI ODSEKI KUBOV JSZ

1. Chicago, Ill. — Jean Rak.
27. Cleveland, O. — Betty Bogataj.
37. Milwaukee, Wis. — Anton Kamnikar.
114. Detroit, Mich. — Estok Menton.
180. West Allis, Wis. — Rose Musich.

KONFERENCE JSZ IN PROSVETNE MATICE

1. Zapadna Pennsylvania. — Michael Jerala.
2. Ohio. — Anton Jankovich.
4. Illinois in Wisconsin. — Joseph Radelj.
5. Vzhodni Ohio in zap. W. Va. — John Rebol.

DRUŠTVA PROSVETNE MATICE

1. SNPJ, Chicago, Ill. — John Jurečić.
6. SNPJ, Sygan, Pa. — Frank Pustovrh.
8. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Gorenc.
16. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
87. SNPJ, Herminie, Pa. — Anton Zornik.
88. SNPJ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
92. SNPJ, Franklin, Kans. — Martin Stefančić.
102. SNPJ, Chicago, Ill. — Minka Alesh.
106. SNPJ, Imperial, Pa. — Frank Augustin.
119. SNPJ, Waukegan, Ill. — Antonia Bezek.
121. SNPJ, Detroit, Mich. — Peter Benedict.
122. SNPJ, West Aliquippa, Pa. — Bartol Yerant.
138. SNPJ, Strabane, Pa. — Marko Tekavc.
147. SNPJ, Cleveland, O. — Betty Bogataj.
192. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
206. SNPJ, Gross, Kans. — John Kunstelj.
234. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
434. SNPJ, Arma, Kans. — Martin Krusić.
535. SNPJ, Akron, Ohio. — Chas. Pogorelec, zast.
559. SNPJ, Chicago, Ill. — John Rak.
564. SNPJ, Detroit, Mich. — Mary Klarich.

568. SNPJ, Waukegan, Ill. — Anthony Pierce.
747. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Joseph Vidmar.
29. JSKJ, Imperial, Pa. — Frank Augustin.
10. SSPZ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
48. SSPZ, Arma, Kans. — Frank Sotović.
181. SSPZ, Power Point, O. — Charles Bogataj.
19. JPZS, Milwaukee, Wis. — Leonard Alpner.
- Sam. podp. društvo, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.

FEDERACIJE SNPJ, VCLANJENE V PROSVETNI MATICI

- Zap. Pennsylvania. — Bartol Yerant, W. Aliquippa. Severna Minnesota. — John Kobi, Duluth. Vzhodni Ohio in West Virginia. — Joseph Snoy, Bridgeport.

Westmorlandsk. — Anton Zornik, Herminie, Pa. Kanseika. — Martin Stefančić, Pittsburg, Kans. Wisconsin. — Joseph Vidmar.

KULTURNE IN DRUGE ORGANIZACIJE

- Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — Ernestine Jugg. Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, Ohio. — Betty Bogataj. Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — Rudolf Potocnik. Dram. društvo "Soča", Strabane, Pa. — Marko Tekavc. Gospodinjaki odsek SND, Waukegan, Ill. — Antonia Bezek. Ženski združni odsek, Waukegan, Ill. — Antonia Bezek.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referanti, katerih predmeti so navedeni v objavi sporeda XI. rednega zbora. Ti poročevalci so:

- John Terčelj, Strabane, Pa. Joseph Snoy, Bridgeport, Ohio. Anton Shular, Arma, Kans. Louise Bratanic-Jurczyk, Milwaukee, Wis. Oscar Godina, Chicago, Ill. Donald J. Lotrich, Chicago, Ill. Mary Jugg, Chicago, Ill. Božo Stojanovich, Chicago, Ill. Angela Zaitz, Chicago, Ill. Betty Bogataj, Cleveland, Ohio. Estok Menton, Detroit, Mich. Dalje so člani zbora odborniki eksekutivne JSZ in vseh drugih njenih odsekov kot:

EKSEKUTIVA

- Frank Alesh Peter Kokotovich Filip Godina Joseph Oven George Maslach Fred A. Vider Frank Zaitz

NADZORNI ODSEK JSZ

- Michael Chavich Anton Garden Frank Udovich

NADZORNI ODSEK SLOV. SEKCIJE JSZ

- Alice Artach John Hujan Angela Zaitz

ODSEK PROSVETNE MATICE

- Peter Bernik Ivan Molek

Frank Česen.

Knjige!

Kadar naročate knjige, poslužite se Proletarceve knjigarnice.

JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA PRIDRUŽENA SOCIALISTIČNI STRANKI

Naslov: JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

2301 S. Lawndale Ave.

Chicago, Illinois

Ekskuzivna Socialistične Stranke:

Derey Allen, Connecticut; Maynard C. Krueger, Illinois; Powers Hopgood, Indiana; Albert S. Coolidge, Massachusetts; Norman Thomas in Max Nelson, New York; Darlington Hoopes in George Rhodes, Pennsylvania; Franz Daniel, Tennessee; Daniel W. Hoan in Max Raskin, Wisconsin.

Ekskuzivni tajnik Clarence Senior.

Glavni ured: 549 W. Randolph St., Chicago, Ill.

Tajništvo J. S. Z.:

Tajnik: Charles Pogorelec, 2301 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ekskuzivna J. S. Z.:

Filip Godina, Peter Kokotovich, Frank Alesh, George Maslach, Joško Oven, Fred A. Vider, Frank Zaitz.

Nadzorni Odbor J. S. Z.:

Michael Chavich, Frank Udovich, Anton Garden.

Prosvetni Odsek J. S. Z.:

Peter Bernik, Ivan Molek, John Rak, Chas. Po. Pogorelec, tajnik.

Nadzorni Odbor Slov. Sekcije J. S. Z.:

Alice Artach, John Hujan, Angela Zaitz.

"Proletarec"

glasilo in last slovenske sekcije JSZ.

UPRAVNI ODBOR PROLETARCA: Anton Garden, predsednik; Joško Oven, podpredsednik; Frank Alesh, tajnik; Filip Godina, blagajnik; Fred A. Vider, Donald J. Lotrich, Peter Bernik, nadzorni odbor. Urednik: Frank Zaitz. Upravnik: Chas. Pogorelec.

IMENIK KLUBOV:

ILLINOIS

St. 1, CHICAGO. — Tajnik-blagažnik John Rak, 2301 S. Lawndale Ave. Organizator Frank Alesh. Zapisničarica Angela Zaitz. Zboruje vsaki četrti petek v mesecu ob 8. zvečer v Slov. del. centru.

St. 3, OGLESBY. — Tajnik-blagažnik Anton Udovich, RFD 3, La Salle, Ill. Organizator Louis Višnikar. Zapisničarica Christina Nidvešnik. Seja vsaki 3. četrtek v mesecu ob 7. zvečer na domu-tajnika.

St. 4, LA SALLE. — Tajnik-blagažnik Frank Karun, 1569 Sobieski St. Organizator Andy Derganc. Zapisničar Joe Novak. Seja 3. sredo v mesecu v Slov. nar. domu.

St. 16, CHICAGO. — Tajnik-blagažnik Frank Benčina, 1150 W. Grand Ave. Organizator Frances Swolak. Zapisničar Louis Volk. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 9:30 dop. na 2250 Clybourn Ave.

St. 20, CHICAGO. — Tajnik-blagažnik Peter Kokotovich, 4938 Keystone Ave. Organizator Božo Stojanovich. Zapisničar Geo Maslach. Zboruje 1. nedeljo v mesecu ob 10. dop. v svojih prostorih, 2250 Clybourn Ave.

St. 45, WAUKEGAN. — Tajnik-blagažnik John Zakovich, 1016 Adams St., No. Chicago. Zapisničar Rudolph Stala. Organizator Jack Mesec. Seja vsako tretjo sredo v mesecu ob 7:30 zvečer v Slov. nar. domu.

St. 47, SPRINGFIELD. — Tajnik-blagažnik Joseph Oros, 1841 S. 15th St. Organizator Louis Aidich. Zapisničar Julia Krmelj. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu ob 3. popoldne v Slov. nar. domu.

St. 50, VIRDEN. — Tajnik-blagažnik Frank Hirsch, R. R. 1. Zapisničar Simon Kavčić. Organizator Frank Reven. Seja 2. nedeljo v mesecu ob 2. pop. pri S. Johnu Shluga.

St. 224, PULLMAN. — Tajnica-blagažnica Mary Verheven, 10138 Wentworth Ave., Chicago, Ill. Organizator za Pullman Jos. Hrovat, za So. Chicago, Steve Malnarich. Zapisničar Max Marolt. Seja tretjo soboto v mesecu ob 8. zvečer na 9637 Ewing Ave., So. Chicago.

INDIANA

St. 41, CLINTON. — Tajnik-blagažnik Ignac Spendak, 560 N. 11th St., Clinton; Ind. Organizator Bartol Oljak. Zapisničar John Skof. Seja zadnjo nedeljo v mesecu.

KANSAS

St. 21, ARMA. — Tajnik-blagažnik Anton Shular, Box 27. Zapisničar John Shular. Organizator Anna Bratovich. Redne seje vsrke vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 1. pop., vsakokrat v drugi naselbini.

MICHIGAN

St. 114, DETROIT. — Tajnik-blagažnik John Zornik, 9050 Concord Ave. Organizator Anton Jurca. Zapisničar Mike Glad. Seja vsaki 4. petek v mesecu ob 7:30 zvečer v Slov. nar. domu na John R.

St. 115, DETROIT. — Tajnik-blagažnik Louis Korosec ml., 6657 Theisen Ave., Dearborn, Mich. Organizator Anton Anžiček. Zapisničar Math. Urbas. Zboruje 4. nedeljo v mesecu ob 9. dop. v Slov. del. domu, 437 So. Livernois Ave.

MONTANA

St. 35, BEARCREEK-RED LODGE. — Tajnik-blagažnik Wm. Godina, Box 219, Bearcreek. Zapisničar F. Daniehek ml. Organizator Frank Daniehek ml. in K. Ermonžič. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob pop. v dvorani na Scotch Coulee.

NEW YORK

St. 12, GOWANDA. — Tajnik-blagažnik John Matekovich, 145 Miller St. Organizator Joe Bohine. Zapisničar Jerry Krasovec. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. pop. na domu-tajnika.

OHIO

St. 9, POWER POINT. — Tajnik-blagažnik Jacob Bergant, R. F. D. 5, Box 30, Lisbon, O. Organizator Matt. Tušek in Charles Bogatay. Zapisničarica Agnes Chuck. Seja drugo nedeljo v mesecu ob 2. pop. pri Matt. Tušku.

St. 11, BRIDGEPORT. — Tajnik-blagažnik Joseph Snay, RFD 1, Box 7. Zapisničar Tony Kravanjca, Organizator Louis Gorenc. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v društveni dvorani na Boydsville.

Ječa boljše kakor "svoboda"

V Kingstonu, Jamaica, je mnogo brezposelnih. čakajo za zaposlitev že več let. Ker pa se kriza le vleče in vleče, kakor morska kača, so se nezaposleni proletarci odločili vprašati za "relif". Šli so k

prefektu jetnišnice in mu rekli: "Ljudje, ki so izvršili hudodelstva, imajo hrano, zdravniško oskrbo in stanovanje. Mi, ki smo delali v splošno dobro, pa smo brez hrane in izganjani iz stanovanj. Pripravljeni smo delati v splošno dobro, pa smo brez hrane in izganjani iz stanovanj. Pripravljeni smo iti

v zapor in delati za dva obeda na dan. Zločincem daste tri..."

Oblastniki so deputacijo brezposelnih prijazno sprejeli in jo poslušali. Ko je povedala svoje, so ji rekli: "Vse prav, ampak prosimo, potrpite; zdaj smo v krizi, pa ne moremo pomagati vsem."

KOMUNISTIČNA STRANKA NOMINIRALA BROWDERJA IN FORDA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

donu, pa čeprav bi republikanec odtrgane volilce dobil Roosevelt, je dejal Browder, zmaga republikanske stranke bi odprla vrata fašizmu, zato se ji jo mora preprečiti.

Gostov je bilo na konvenciji veliko in navdušenja, ovacij in zbornih vzklikov je bilo v izobilju. Te vrste demonstracije, ki so se udomačile po revoluciji posebno v Rusiji, so začele v tej deželi uvajati najprvo komunistične organizacije.

Od ameriškega študentovskega zbornega vpitja se razlikujejo v tem, da so vzkliki enakovredni. Na primer, vsi delegati so v enakem tempu vzklicali: "Mi hočemo rdečo fronto!" "Mi hočemo rdečo fronto!" Ali pa: "We want Browder!" "We want Browder!" In tako dalje.

Tudi na socialistični konvenciji se je letos prvič dogodilo, da so delegati "predvajali" zborne vzklake.

Komunistično konvencijo je

otvoril Wm. Z. Foster, ki je bil pred 4. leti kandidat za predsednika. Na tej je dobil nominacijo Earl W. Browder in za podpredsedniškega kandidata pa črnc James W. Ford.

Konvencija se je izrekla za enotno fronto vseh elementov, ki so za m'r in proti fašizmu, za ustanovitev farmerske-delavske stranke in za razne socialne reforme, kakršne so komunisti pred par leti še zame-tavali.

Norman Thomas v radiu

V petek 10. julija ob 11. uri zvečer, vzhodni standard čas, bo govoril v radiu socialistični predsedniški kandidat Norman Thomas. Kjer na vzhodu imajo daylight saving time, bodo čuli Thomasov govor o polnoči. Kjer je v veljavi centralni standard čas, bodo čuli Thomasa ob 10. zvečer. Govoril bo iz New Yorka in govor bo oddan iz vseh radio postaj Blue Network NBC sistema.

VISITING LA SALLE AND OGLESBY

(Continued from page 8)

agitator and were it not for his bad health Proletarec would have a good solicitor in La Salle. Stopping at the numerous places we found our people very friendly and many of them subscribed to Proletarec. We also made a tour to Peru and visited Kopač, Remenič, Terdin and many others. Our agitation also included an invitation to the JSF convention program which will be held in Chicago on Saturday, July 4, and according to their desire to see the Detroit comrades perform, we may have a fine delegation from both La Salle and Oglesby.

In La Salle arrangements were also made for a meeting of branch No. 4 JSF at Joseph Novak's place. Due to the short notice the meeting was not so well attended, but nevertheless a group of comrades met to discuss some of the important problems before the JSF convention and other branch work. The spirit was good and the comrades are now at work to sponsor a joint affair with the Oglesby branch. A little over a year ago both branches sponsored such an affair and invited the dramatic group of branch No. 1 and singing society Sava of Chicago to put on a program for them. The hall was packed and the entire program was a success. With good cooperation on the part of all members I am quite sure their future undertakings will bring both branches many new friends and plenty of activity.

Unlike our meeting in Oglesby, the women comrades were missing at this gathering. They were kept busy at home with other duties and preparing dinner. Frank Karun, the branch secretary is a real "Jimmie Higgins". Through his efforts The May Herald and the American Family Almanac get a good circulation. He also sees to it that his district is represented with ads in both of these publications. But like so many of our other agitators, he needs assistance. It is well for our branches, everywhere for that matter, to hold meetings at such times when most of the members can be present and above all, convenient for the ladies to attend. Our work is as important to them as it is to the men comrades and the ladies can be good agitators.

That Sunday afternoon Joseph Novak drove us to a picnic sponsored by the Slovene National Home. In spite of the chilly weather a jolly crowd enjoyed themselves.

Time passes quickly when one meets a lot of friends and so Joseph Novak, his wife and I had to leave in order to catch the Bus for Chicago. I hope to see a lot of my new acquaintances this week-end in Chicago at the JSF-convention program.

John Rak.

Abolish The Causes Of War

(Continued from page 8)

What I'd like to ask of that student is, why do the poor always have to "take the dirty end of the rope"? Why are the rich, the actual instigators of war so selfish to stay at home and let the poor workers do the fighting for them? It is their fight in which they do not want to participate themselves, but selfish enough to take the profits.

Isn't it queer how the rich and even some of the ignorant poor are so quick to solve unemployment with the cry of war. The world was solved nothing but made things a lot worse. War brings profits to the few and misery to the many. It is nothing but mass murder at the order of greedy selfish interests. The world will never really be civilized until this practice of mass murdering and those who order the conflict will be abolished. — Louise B. Jurczyk.

THE FALCON NEST

"Way Down South"

There is a King that rules in "Dixie". His name is King Cotton. He has millions of white and black "subjects."

Bending—crawling—stooping—bending. These millions of subjects pick from 9 to 16 bales of cotton every year. Every day they work in these fields, picking the cotton that makes the clothes for you and me.

Now

John and Mack Rust have invented a cotton-picking machine. It gathers as much cotton in 7½ hours as the best hand-picker can gather in 3 to 4 months. Besides the cost of the machine and operating it will be much less than cotton picking now.

Last year there were 200,000 farm families in the cotton states who got less than \$100 a year! What will happen if these machines will be used?

What Will?

Well, as we live today—under capitalism—it will give the owners of the plantations a chance to get wealthier and wealthier, while the people who live there will live worse and worse.

But

Suppose all these workers organized into what we call cooperatives. Then they together would buy a machine and use it to make their work easier and to get all the benefit from it.

You Should Eat Meat

Maybe you have heard that meat is hard to digest and not good for

you. A doctor tells us that the notion is all wrong. Our stomachs are not made to digest only vegetables and fruit. You will be much more able to stand an illness (if you should unfortunately contract it) if you eat meat, because it is rich in protein. Of course, this means good meat.

A TRUE STORY

A boy who didn't like to "be in things" in school would always make up the excuse that he had a sick headache.

Later when he grew up, he noticed that every time he was asked to work with a group of people or be among them, he felt nervous. Then the first thing that happened to him was that he got a sick headache. It was because he had trained his nervous system to come to his "rescue". Even though he would have liked it different, the "sub-conscious" mind ordered a headache.

Do You

Draw or write stories or poems? If so, send them in, and maybe they will be used by the Falcon Call.

How Many

Of you read the story "Bring me back a Hun" in the Falcon Call? Ask your parents or your guide to explain to you just what was meant by "drafting" and "volunteers" during the World War.

Did you notice that the word "enemy" was in parenthesis? Can you explain why?

FRIENDSHIP!

(Send your correspondence to Mary Jugg, 4134 W. 24th Place, Chicago.)

FACTORS FOR AMERICAN FASCISM

(Continued from page 8)

The unchecked tyranny of California in the Mooney case offers no hope that the Federal Government will do anything to re-establish civil liberty in Arkansas and elsewhere. Indeed, President Roosevelt was not unaware of the plight of freedom in that state when, only last week, he extolled Arkansas for its natural beauties and failed to mention anything about the squalor and oppression in which human beings there are forced to exist.

However, the saddest reflection of all is not that organized government fails to act in defense of fundamental liberty, but that the people themselves, especially that section of the working-class which is organized, are quiescent in the face of outrages which may strike them down in any state in the near future.

Here are the factors which make for fascism: The organizations of interest-serving mobs; the inaction of organized government; the degradation

tion of vast sections of the population and the apathy of the general public toward attacks against rights and privileges which men of other days did to gain. Eternal vigilance is the price of liberty—and the public conscience seems to be in a deep sleep.—Reading Labor Advocate.

PRESS NOTES

The best thing about the daily press is that the folks who read it don't believe any more what they see in it.

The worst part is that folks pay for food they refuse to swallow.

Democracy

The War Department has plans all worked out for the declaration of war, whereby big business will go on as usual—or better—while labor's voice will be completely gagged.—Dollars—as usual—will speak louder than words or deeds.

AGENDA FOR THE XI. REGULAR CONVENTION OF JSF AND THE EDUCATIONAL BUREAU

1. Opening of the convention, Chas. Pogorelec, secretary.—The election of a credential committee. (Three members.)
2. Keynote speech, Peter Kokotovich.
3. Approval of the convention rules and agenda.
4. Report of the credential committee.
5. Election of convention officers and committees.
  - a) Chairman and two vice-chairmen. (To be elected at each session.)
  - b) Convention secretary. (For the entire convention period.)
  - c) Resolution committee. (Five members.)
6. The adoption of two recording secretaries recommended by the executive committee. — Chairman of each session to appoint a sergeant-at-arms.

AGENDA

- II. JUGOSLAV SOCIALIST FEDERATION
7. General report of JSF, Chas. Pogorelec.
8. Section reports
  - a) Slovene Section, Frank Zaitz.
  - b) Serbian Section, George Maslach.
- III. EDUCATIONAL BUREAU
9. A review of its past and present work, Charles Pogorelec.
10. Other activities and purposes of the Educational Bureau:
  - a) Its work among the younger generation.—John Rak.
  - b) Ways and means to improve our cultural work.—Ivan Molek.
  - c) Our problems with concerts and dramatic performances.—Peter Bernik.
- IV. THE SOCIALIST PARTY
11. The Socialist Party in the postwar period. Frank Zaitz.
12. Activities of JSF in the Socialist Party and among our people:
  - a) Joseph Oven, member of the executive committee.
  - b) Clarence Senior, national secretary of the Socialist Party.
  - c) Chas. Pogorelec, executive secretary of JSF.
  - d) The question of the united front.—Ivan Molek.
- V. OUR PUBLICATIONS
13. Proletarec, May Herald and The American Family Almanac:
  - a) A financial report of the Yugoslav Workers' Publishing Company. Charles Pogorelec.
  - b) The significance of Proletarec, The May Herald and The American Family Almanac for our workers. Frank Zaitz.
- c) Work done by the young comrades for our publications. John Rak.
- VI. SLOVENE LABOR CENTER
14. A financial report and the functions of the Slovene Labor Center. Frank Zaitz.
- VII. THE FUTURE OF JSF
15. What are the possibilities for the future of JSF?
  - a) John Terchel, Strabane, Pa.
  - b) Joseph Snay, Bridgeport, Ohio.
  - c) Anton Sular, Arma, Kansas.
  - d) Filip Godina, Chicago, Ill.
  - e) Anton Jankovich, Cleveland, Ohio.
- VIII. JSF YOUTH SECTION
16. The role of our English Sections in the JSF:
  - a) John Rak, Chicago, Ill.
  - b) Louise B. Jurczyk, Milwaukee, Wis.
  - c) Estok Menton, Detroit, Mich.
  - d) Betty Bogatay, Cleveland, O.
17. What kind of tactics should be pursued to get the younger generation to join our English Sections? Oscar Godina.
- IX. FRATERNAL ORGANIZATIONS
18. The role played by the American born Slovenes in lodges of fraternal societies and in the labor movement. Donald J. Lotrich.
- X. LABOR AND FRATERNAL ORGANIZATIONS
19. a) What policy should Socialists pursue in fraternal societies. Fred A. Vider.
b) The real duties of comrades in fraternal lodges. Frank Alesh.
- XI. THE WORK OF JSF AMONG CHILDREN
20. The Red Falcon organization. Mary Jugg.
- XII. UNIONS
21. Labor unions in time of economic upheaval and our movement. Anton Garden.
22. The Socialist Party's influence in unions. — Peter Kokotovich.
- XIII. GENERAL PROBLEMS
23. Work and agitation among women. Angela Zaitz.
24. Our work among Croats and Sebs. Božo Stojanovich.
- XIV. RESOLUTIONS AND BY-LAWS
25. Report of the resolution committee.
26. Secretary's report on recommendations for changes in the by-laws.
- XV. MISCELLANEOUS
27. Nomination of cities for the next JSF convention.
28. Miscellaneous.
29. Adjournment.

A REPLY FROM CLARENCE SENIOR

There is no Reason to Believe that Language Federations Will Be Eliminated—at Least Not Yet.—Mayor Hoan for Comradely Co-operation with Federations for the Common Cause

The Executive Committee of the Yugoslav Socialist Federation sent recently a letter to Clarence Senior, Secretary of the Socialist Party, asking in it for clarification and the viewpoints of the National Executive Committee toward language groups, affiliated with the S. P., which was published in Proletarec of June 17, 1936.

Comrade Senior answered as follows:

Philip Godina,
Charles Pogorelec,
3639 W. 26th St.,
Chicago, Ill.

Dear Comrades:

Upon my return from an enforced vacation of a few days I find your recent letter. Since the N. E. C. will not meet until the middle of July, I am answering in my personal capacity. I am, however, sending copies of your letter and copies of my answer to members of the N. E. C. and I am certain that if there is any disposition to object to my interpretation of the present situation that I will hear from N. E. C. members. I shall, of course, let you know promptly if any motion is made on the subject.

I expect to be at your convention on July 3 and I hope at that time to be able to set forth the situation perhaps more fully.

Not only heretofore, but at the present time and I trust in the future, cooperation between the Yugoslav Federation and the national office of the Socialist party has been satisfactory.

I believe I can assure you in the name of the N. E. C. that there is no disposition on the part of that body to persecute foreign language federations or members thereof. There was no action taken on the matter of foreign language federations on the agenda although, as you know, there were several items from branches having to do with this matter.

I wish to remind you that the American Socialist Monthly always carries a box which makes it quite clear that the Monthly is not responsible for the articles signed by individual contributors. The purpose of the American Socialist Monthly is to carry on discussion as to the principles and organizational set-up and practices of the Socialist party. It is perfectly within the right of any party member to urge the abolition of foreign language federations. It is not only within the right, but it is also one of the duties of those who believe that the federations should be allowed to continue as they now exist or should be changed in some other direction, to write an answer to the articles which have appeared in the American Socialist Monthly and to have that answer judged on its merits as an article contributing something to the current discussion.

I find in your letter—particularly in the fourth paragraph from the last—a fear of a feeling among the English speaking comrades which I

know personally does not exist or if it does exist, exists only in the minds of a very few comrades and none of them in positions of responsibility in the national organization of the Socialist party.

There is no disposition on the part of anyone whom I know in the party—and least of all on the part of members of the N. E. C.—to want any relationship between of foreign language federations and the English speaking members than the relationship which you speak of—that of comrades to comrades.

I hope that at your convention I shall be able to make this matter clear to the delegates. There is lots of work to be done this year. Inner party disputes interfere with the work and I am certain that since the Cleveland convention it is now possible to reduce those disputes to a minimum and go ahead with a real campaign this year.

Sincerely and fraternally yours,
Clarence Senior.

Comrade D. W. Hoan also replied, stating that at the Convention Committee on Constitution, an overwhelming sentiment prevailed that no hasty changes of any kind should be recommended nor should the convention take hasty action without a thorough study and survey. It was therefore the almost unanimous re-

port of the committee that the NEC make a careful study of the situation to ascertain whether or not there were any changes that might be made to improve the status of the federations or their relationship to the party.

Further, D. W. Hoan's letter explains, that the recommendation of the committee to the convention was merely an instruction to the NEC to study the suggestions made, and if after such survey and careful considerations any definite changes are needed, the NEC can submit their proposals to a referendum vote of the party membership. So much pertaining to Hoan's letter.

In the meanwhile we get a report that the Finnish Socialist Federation, the strongest of all language groups within the Socialist Party with its very important institutions, decided a week ago to withdraw from the Socialist Party. Quite a number of Jewish branches decided likewise.

As far as we can ascertain there is an overwhelming sentiment among our members that the Yugoslav Socialist Federation should stay in the party which it helped to build, and to withdraw only if we will be handicapped by unreasonable regulations and orders, which would hamper our work in building a Socialist organization and promoting socialist education among Yugoslav workers.

DETROIT PLAYERS PRESENT "KAMNOLOM" SATURDAY

Convention Festivities Includes Youth Conference. — Labor Drama at Sokol Havlicek Hall

Chicago, Ill. — Our Chicago comrades will have a busy week-end, starting Friday, July 3. The JSF convention will be opened that day with approximately 80 delegates from various parts of the country. Many visitors are also expected to listen to the proceedings of our three-day session.

The program of our social activities for the three-day starts Friday evening at the Slovene Labor Center. The young comrades will hold a "Round Table Conference" that evening, giving us their impression of what are the most important problems ahead of our youth movement. After the meeting a social will take place.

The major affair of our festivities will be held Saturday, July 4, at Sokol Havlicek Hall. Some fifty players and singers, members of singing society Svoboda and the JSF branches of Detroit, will present "Kamnom", a four act labor drama. It is probably one of the best labor plays that exposes the methods of the capitalist system. The author of this play is Anton Seliskar of Ljubljana, Yugoslavia. The musical arrangement was

prepared by John Berling in Detroit. This additional part of the play has soloists, duets, quartets, a large chorus of singers accompanied by an orchestra taking part in the various scenes which will be something new to all that enjoy good labor dramas. No one should fail to see it.

The admission tickets in advance are 40c. At the door the price will be 60c. Reservations for the advance price can also be made by calling Rockwell 2864. A lot of invitations have been mailed to our friends and sympathizers last week. If you haven't already purchased a ticket for this program, bring the letter or envelope to the box office and a ticket will be sold to you for the advance price.

After the program there will be dancing. Johnny Kochevar's orchestra will supply the music. Plan now to spend Saturday evening at Sokol Havlicek Hall.—Pub. Committee.

The J. S. F. Convention

The eleventh regular convention of our Yugoslav Socialist Federation will be held this week-end. Approximately 80 delegates, from branches, lodges, cultural organizations and other units affiliated with the Educational Bureau which is a part of the JSF, will meet for a three-day session to map out plans for the continuation of its educational propaganda and cultural work.

This body of delegates will have before them some very important problems. Their constructive decisions and the determination on the part of all delegates to make them effective in a practical sense, will be an accomplishment of progress. However, we need very seriously ask ourselves at this convention of how to improve our work and carry on every phase of Socialist activity on even a larger scale. The tremendous amount of work our loyal comrades have given in the past to the Socialist Movement is a record we can all feel proud of. Their good work must go on. Proletarec, The May Herald, The American Family Almanac, the Edu-

cational Bureau and the JSF are channels thru which we can best promote the interests of Socialism among Yugoslav workers and the American-born Slovenes. It is these forces of ours that should get the most consideration at the convention. They are the life and blood of our movement. If we neglect them, we neglect our purpose in the Socialist organization.

In these chaotic times, with the clamorings and appearing of new parties, our Federation should remain intact, a forceful organization as it has been in the past. It is as important an institution to carry on its message of Socialism as it was when it was first organized.

The delegates at this convention should bear in mind that whatever decisions are made, it will be their responsibility and duty to carry them out. We meet in very troublous times, but tolerance and constructiveness will bring new hope and encouragement for a bigger and more active Federation. That should be the goal of this convention!

FACTORS FOR AMERICAN FASCISM

Terroristic Tactics Of Interest-Serving Mobs. Their Tyranny Remains Unchecked

As a natural consequence of the terroristic tactics of wealthy interests in Arkansas against sharecroppers who dared to organize for their own economic advancement, two persons, a Presbyterian minister and a female social worker, were flogged and run out of the state last week by Arkansas "respectables."

The man was the Rev. Claude C. Williams, who ran as the Socialist candidate for Governor in 1932. The girl was 28-year-old Willie Sue Bladen, daughter of a respectable Memphis family. Their crime against the peace and welfare of society was the same as that for which Jesus was crucified and Debs imprisoned—they were stirring up the people against the injustices under which sharecroppers labor.

Such events in American life leave us no right to criticize the sadism of

Mussolini and Hitler. Indeed, as long as there is a single state in the union which gives so little guarantee to rights which Americans of past generations held to be basic and inviolate, there is no ground for hope that the same brand of Fascism which swept individual freedom aside in other nations will not spread across this nation.

Coming in the midst of an investigation of Black Legion murders in Michigan, with the martial rule of Indiana and Alabama fresh in our minds, while convicted murderers of Florida Socialists and unionists remain unpunished, one can be excused for wondering whether, after all, those who claim Fascism has already come to America have not analyzed the situation correctly.

(Continued on page 7)

SOCIAL STUDY CLUB SPONSORS YOUTH CONFERENCE FRIDAY

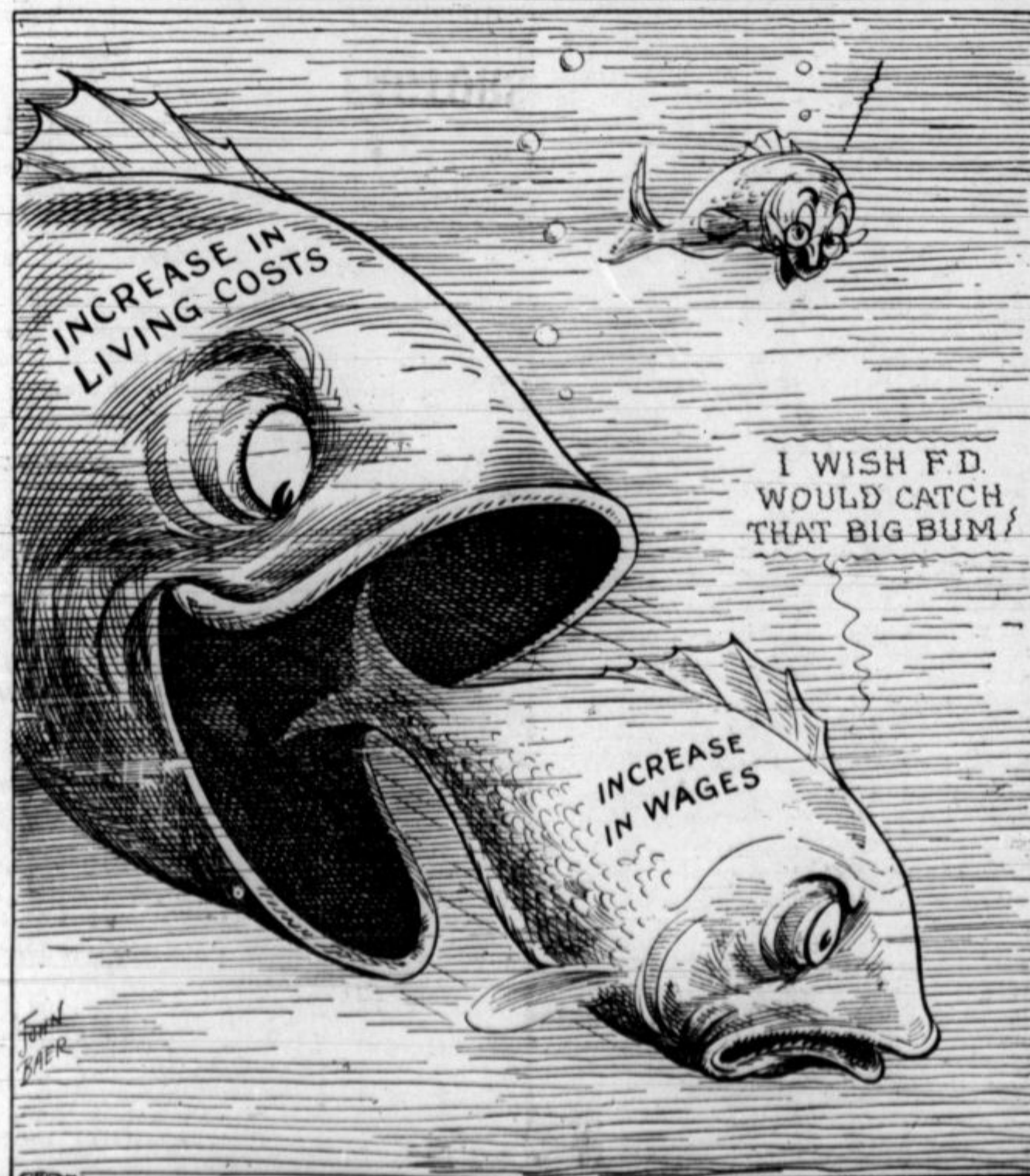
Chicago, Ill. — The Social Study Club of branch No. 1 JSF invites all friends and sympathizers to join them at the "Round Table Conference" which will be held Friday, July 3, at the Slovene Labor Center. Many of our young delegates, attending the JSF convention that week-end in Chicago, will be present at this meeting and give their views on what are some of the most pressing problems that confronts the younger

generation and the Labor Movement. We also expect to have in our midst many of the "old timers", out of town delegates and visitors, sharing the views of the young comrades.

After the meeting a social will take place. There will be music for dancing and a general good time. Come out and meet your out-of-town comrades and friends at our meeting Friday night. The admission is free.

Pub. Committee.

A TRUE STORY ABOUT FISHES

VISITING LA SALLE AND OGLESBY

Chicago, Ill. Over the week-end, starting June 19, this writer made a visit to the La Salle and Oglesby districts. In both of these cities we have JSF branches, not large in membership, but nevertheless carrying on as much Socialist work as possible.

On Thursday, June 18, branch No. 3 in Oglesby held its regular meeting. Comrade Louis Visknikar presided. It was encouraging to note that practically all the women comrades of the branch were present. Comrade Mrs. Pohar traveled some eight miles just to be present. The branch is not large in membership, yet our comrades are doing all they can, soliciting signatures on Socialist Party petitions, raising funds for campaigns and boosting the circulation of our various publications. Their job is all the more difficult because there is no English speaking branch in their district to do some of

the work among the Americans. Meeting such fine comrades as the Nadvessnik's, Krenco's, Udovich's, Hotko's, Mente's, Visknikar's and others, one feels right at home in their company which goes a long way with an out-side agitator.

The next day Anton Udovich and I started our house to house canvass for Proletarec subscriptions. Several years ago Proletarec had a fair circulation in Oglesby. The depression forced many of them to cancel their subscription, although a lot of them still read Proletarec at every opportunity they get. Covering the entire district our joint work brought us several new subs and a number of renewals. My next destination was La Salle where our agitation started Saturday morning.

My assistant in this district was Anton Sotoshek. Tony is a efficient

(Continued on page 7)

RADIO BROADCAST TO OPEN SOCIALIST CAMPAIGN

Chicago, Ill. — Norman Thomas, Socialist candidate for President of the United States will broadcast over the blue network of the National Broadcasting Co., midnight, July 10, from New York City. His message that evening will sound out the official opening of the Socialist Party campaign.

The national executive committee of the Socialist Party will meet that week-end in New York to plan an extensive campaign for Thomas and his running mate, George A. Nelson, dirt farmer from Wisconsin.

Midnight, New York time, is 11 o'clock eastern standard and central daylight savings time, and 10 o'clock central standard time.

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

Clip for future reference

LADIES' UNION-MADE HOSE: Aberle, Berger Emerald Toe, Best Maid, Blue Moon, Bronze Lady, Conrad's 42, Dorella, Dorothy Ann, Esse's Maid, Filace, Finery Coral Band, Fulton, Gold Stripe, Gotham, Happiness in Every Step, Heart of Value, Holeproof, Holyoke, Junice, K-T-C, Kitten-Tred, Knee-Hite, Lady Helen, La Femme, Leeds, Longwear, Luxite, Mannings, Mantell's, McCallum, Modern Maid, Onyx, Phoenix, Propper, Rivoli, Rollins, Ruby Ring, Style Step, Trezure, Tivoli, Valcort, Van Raalte, Vivant, Voice of Style, and Washington Maid.

CHILDREN'S HOSE: Rambo-Regger and Phoenix.

MEN'S HALF HOSE: La-Bel, Best Maid, Weston's, Phoenix, and Klingtop.

WALL PAPER (Union-Made): Barnes Co., Becker, Smith & Page, Inc., Henry Bosch, Chicago Wall Paper Mfg. Co., Commercial Wall Paper Co., Gilbert Wall Paper Co., Geo. J. Hunken Co., Thomas Strahan Co., York Wall Paper Co., United Wall Paper Factories, Illinois Mill Division, York Card Division.

Note: All of the wall paper made in Joliet, Ill., is unfair to labor.

PAPER made by union employees is all watermarked with the union label.

TOBACCO: Remember that no tobacco or cigarettes are union-made unless it bears the union label.

GARMENTS: Ready-to-wear clothing, mechanics' clothing and play suits, dress and work shirts, pajamas, white goods, and special order clothing and uniforms that are made in union shops will all have the union label. This will protect you against clothing made by prison or child labor. You will know that the garment is made in clean, sanitary work shops.

COSMETICS: American Chemical & Cosmetic Mfg. Co., Indianapolis, Ind., uses the union label.

LAUNDRIES: The union label is stamped on the price list from all union laundries.

MEAT MARKETS: Butcher shops and markets that employ members of the union have a store card with the words "Union Market" printed in red. See if your market displays it.

BAKERIES: Do not buy bread that does not have the union label. If a bakery owner has the label it means that he has met these requirements: (1) Clean and sanitary shops, (2) fair treatment of the workers in his shop, (3) reasonable hours of work, (4) payment of the union wage scale.

WATCH FOR THE UNION LABEL

THE NEW UNION PARTY

Doctoring And Trying To Control The Profit System. — Impossible Vague Promises

By NORMAN THOMAS

Unquestionably the appearance of the Union Party is an expression of discontent which is justified, and the platform of the party voices many aspirations with which one must sympathize. The question is, however, one of the adequacy of the platform and the possible effect of the appearance of this party.

It is fairly obvious that at this late date no party can make a real and significant impression in the 1936 election which has no organization and as yet no place on any single state ballot. The one chance of any significant vote for the Union Party is support not only by Father Coughlin's scattered adherents in the Union of Social Justice but also definite support by the Townsend Plan Clubs. Mr. Lemke thinks he is assured of this latter support but from the standpoint of shrewd politics the Townsend movement would probably be better off not to risk too much on a presidential candidacy but to concentrate, as did the Anti-Saloon League, upon the election of congressmen.

Mr. Lemke is between the devil and the deep sea. He won't get far without support of Coughlin, Townsend and possibly Reverend Gerald Smith who pretends to inherit leadership from Huey Long. If he gets the support of these three groups he may find himself cursed by the fate that always curses a triumvirate. Think what the rivalry of Augustus and Marc Antony did to the Roman Republic! It will be a hard job to build a party with three Messiahs—two first raters and one pretender—and one presidential candidate.

There is another consideration. The task on which Mr. Lemke has embarked requires money. He has not even such organization as Socialists or Communists possess. Clearly he will get whatever vote he gets almost exclusively from those who

otherwise, with whatever reluctance, would vote for Roosevelt. His candidacy is a direct aid to Landon. He himself is still nominally a Republican and is going to run on the Republican ticket in North Dakota for congressman-at-large. For success of any sort he will need not merely the dimes and quarters of Townsend Clubs, but larger sums from Republicans willing to invest something on a party which will hurt Roosevelt. By the way, do Father Coughlin and Dr. Townsend intend to finance this campaign out of their own rather large resources?

Something For Everybody

Now let us look at the platform. It does voice discontent and it does voice certain aspirations with which one must sympathize. Nevertheless it will be observed that there is no thought of changing the profit system but merely of trying to control it. It is a platform framed upon the principle of something for everybody. It is also framed on the ancient principle: promise a lot but promise it vaguely and don't say exactly how you will deliver it. It appeals not at all to workers as workers to get what they produce. It is an appeal essentially to the middle class. There is far more resemblance to the very early programs of Mussolini or the Nazi hodgepodge platform before the party got power than to any Socialist or genuinely radical document.

It was not a platform worked out democratically, nor was the ticket nominated democratically. It was something offered to the workers and the middle classes by self-appointed Messiahs. No farm organizations, no labor organizations, no political party, not even Father Coughlin's private organization, really participated in framing this platform or nominating its candidate. It was something handed down from on high.

ABOLISH THE CAUSES OF WAR

Milwaukee, Wis. One of the first things that Leon Blum, Socialist Premier of France did when he took office was to impose a 40 hour week and increase wages, thus settling strikes that were in progress at that time. His agreement also included a two weeks vacation with pay, the right of workers to organize and a warning to the employers not to discriminate against workers on strike. Blum's most important move was the nationalization of the army industry. This means government ownership and control over the war material.

There should be government control over all manufacturing of war weapons. The Socialists have repeatedly stated that if profits are taken out of the munitions industries, the Du Pont's and other big business interests would not be so anxious for wars because there would be nothing

for them to gain by it.

A recent article in The Milwaukee Leader entitled "A Student Plea for War", got me boiling mad. A student pleads for war and says something like this: "We, the Du Pont do not only think of our personal interest, but also of the interest of our stockholders. It puts many unemployed to work making ammunition, and many more on the battlefield, which in a way solves unemployment. . . . Every one can't have the cream and stay home, so let us not be so selfish when some of us have to take the dirty end of the rope."

(Continued on page 7)

NOTE
More English reports and
Articles on Page 5.